

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS IŠVADA DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS VI „REGITRA“ VEIKLOS SRITYSE

TURINYS

1.	<i>Korupcijos rizikos analizės apimtis ir metodai.....</i>	<i>3</i>
2.	<i>Įžanga.....</i>	<i>5</i>
3.	<i>Korupcijos rizikos VI „Regitra“ veiklos srityje, susijusioje su kandidatų į vairuotojus egzaminavimu ir vairuotojo pažymėjimų išdavimu.....</i>	<i>9</i>
3.1.	<i>Esantis teisinis reguliavimas, susijęs su kandidatų į vairuotojus egzaminavimo procedūromis stokoja aiškumo ir konkretumo, todėl kyla rizika dėl subjektyvaus ir nevienodo teisės normų taikymo.....</i>	<i>9</i>
3.2.	<i>Nepakankamas teisinis reglamentavimas, susijęs su egzaminuojamųjų registracija, eilių valdymu bei kontrole sudaro sąlygas egzaminuojamiesiems sukčiauti bandant nuslėpti savo tapatybę, bei egzaminuotojams piktnaudžiauti klientų eilių valdymo procedūromis, pasirenkant „reikiamus“ klientus.....</i>	<i>11</i>
3.3.	<i>Nepakankamai griežta asmenų atsakomybė už atitinkamų teisės aktų, reglamentuojančių vairuotojų egzaminų laikymo procedūrų pažeidimus, įtakoja sukčiavimo ir nesąžiningo elgesio atvejų pakartotinumą.....</i>	<i>15</i>
3.4.	<i>Galimybė laikyti vairuotojų teorinių žinių patikrinimo egzaminą neribotai, sukuria neteisėto minėto egzamino informacijos rinkimo ir jos platinimo bei sukčiavimo rizikas.....</i>	<i>18</i>
3.5.	<i>Ne visais atvejais gali būti užtikrinamas kandidatų į vairuotojus teorinių žinių patikrinimo procedūrų ir praktinių įgūdžių egzamino metu daromų vaizdo ir garso įrašų duomenų atsekamumas, o dėl neužtikrinamo „keturių akių“ kontrolės principo kandidatų į vairuotojus teorinių žinių patikrinimų vykdymo procedūrų metu, gali kilti piktnaudžiavimo pareigomis ir / ar subjektyvaus aplinkybių vertinimo rizikos.....</i>	<i>22</i>
3.6.	<i>Egzaminuotojų priežiūra ir darbo kokybės stebėseną nėra pakankamai efektyvi, kad būtų užtikrintas skaidrus ir nešališkas vairuotojų praktikos egzaminavimo procesų vykdymas.....</i>	<i>26</i>
3.7.	<i>Ne visais atvejais užtikrinama efektyvi asmenų, dalyvaujančių kandidatų į vairuotojus egzaminavimo procedūrose, viešų ir privačių interesų derinimo kontrolė, galimų viešų ir privačių interesų konfliktų prevencija.....</i>	<i>28</i>

4.	<i>Motyvuotos išvados / pastabos</i>	31
5.	<i>Pasiūlymai</i>	32
6.	<i>Analizuotų teisės aktų ir dokumentų sąrašas</i>	35

1. KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI

Korupcijos rizikos analizė VĮ „Regitra“ veiklos srityse, susijusiose su kandidatų į vairuotojus egzaminavimu ir vairuotojo pažymėjimų išdavimu, atliekama pirmą kartą. Vertinta, ar VĮ „Regitra“ numatytas vidinis teisinis reglamentavimas yra pakankamas, išsamus ir aiškus, kad būtų užtikrintas skaidrus procedūrų, susijusių su kandidatų į vairuotojus egzaminavimu ir vairuotojo pažymėjimų išdavimu, vykdymas ir nebūtų sudaromos prielaidos korupcijos rizikoms kilti, taip pat, VĮ „Regitra“ veikla vykdančios procedūras, bei tokių procedūrų vykdymo kontrolė.

Analizuotas laikotarpis nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 20 d.

Tikslas: antikorpuciniu požiūriu įvertinti VĮ „Regitra“ veiklos sritis, susijusias su kandidatų į vairuotojus egzaminavimu ir vairuotojo pažymėjimų išdavimu, nustatyti korupcijos rizikos veiksniai, galinčius sudaryti prielaidas darbuotojams ar kitiems asmenims padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, taip pat pateikti rekomendacinio pobūdžio pasiūlymus, kurie padėtų geriau valdyti nustatytus korupcijos rizikos veiksniai ir / ar korupcijos riziką, siekiant minėtos srities ir / ar procedūrų skaidrumo.

Uždaviniai:

1. Nustatyti teisinio reglamentavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidas korupcijai pasireikšti.
2. Išanalizavus praktinį procedūrų vykdymą, nustatyti teisės aktų įgyvendinimo problemas, susijusias su korupcija.
3. Pasiūlyti korupcijos riziką ir / ar jos veiksniai mažinančias priemones.

Objektas: VĮ „Regitra“ veiklos sritis, susijusi su kandidatų į vairuotojus egzaminavimu ir vairuotojo pažymėjimų išdavimu.

Subjektas:

VĮ „Regitra“

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

1. Teisės aktų¹ ir dokumentų turinio analizė.
2. Interviu metodas (subjekto atstovams pateikti klausimai el. paštu², telefonu ar bendraujant susitikimų metu visą analizės atlikimo laikotarpį).

¹ Vertinama atsižvelgiant į analizuojamu laikotarpiu galiojusias aktualias teisės aktų redakcijas.

² Informacija gauta el. paštu tomas.motieka@stt.lt

3. Prieinamos informacijos stebėjimas ir analizavimas (valstybės registrai, informacinės sistemos, viešai prieinama informacija, duomenų bazės ir pan.).

Atliekant korupcijos rizikos analizę nagrinėta ir / ar vertinta:

1. Korupcijos rizikos analizės išvados priede Nr. 1 išvardinti teisės aktai, dokumentai ir kita informacija.

2. VĮ „Regitra“ interneto svetainėje skelbiama informacija, susijusi su analizuojama veiklos sritimi.

3. VĮ „Regitra“ raštu³, elektroniniu paštu, telefonu ar bendraujant susitikimų metu pateikta informacija, susijusi su analizuojama veiklos sritimi.

4. Teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios VĮ „Regitra“ veiklos sritį, kurioje atliekama korupcijos rizikos analizė.

5. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos turima ir / ar pasiekiami informacija, susijusį su analizuojama VĮ „Regitra“ veiklos sritimi.

6. Kita informacija, reikalinga korupcijos rizikos analizei atlikti.

Korupcijos rizikos analizės išvados, padarytos remiantis nurodytų dokumentų ir duomenų analize, vertinant:

1. Sociologinių tyrimų duomenis.

2. Darbuotojų savarankiškumą priimant sprendimus ir sprendimų priėmimo diskreciją.

3. Darbuotojų priežiūros ir kontrolės lygį.

4. Veiklos išorės ir / ar vidaus audito informacija.

5. Analizuojamose procedūrose dalyvaujančių įstaigų darbuotojų rotacijos lygį.

6. Atliekamos veiklos dokumentavimo reikalavimus.

7. Analizuojamos veiklos, dokumentų viešumą ir prieinamumą visuomenei.

Korupcijos rizikos analizės išvados padarytos remiantis nurodytų dokumentų ir duomenų analize. Jei prašomų pateikti dokumentų ar duomenų nebuvo pateikta, laikoma, kad jų nėra.

³ Atsakymai į 2022-12-21 raštą reg. Nr. 4-01-10302.

2. IŽANGA

Sparčiai ir nuolat didėjantis kelių eismo intensyvumas bei autotransporto priemonių skaičiaus augimas eisme kelia realius iššūkius formuojant valstybės politiką saugaus eismo srityje bei siekiant harmoningos visų eismo dalyvių tarpusavio sąveikos, kuri neatsiejama nuo atsakingo kelių eismo dalyvių elgesio, eismo saugos žinių išmanymo bei bendros eismo kultūros. Pažymėtina, kad kiekvienas visuomenės narys neišvengiamai yra nuolat vykstančio eismo keliais dalyvis, todėl eismo saugumas tampa nebe konkrečių asmenų grupių, o visos visuomenės saugumo klausimu. Kaip numatyta Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 13 d. nutarimu Nr. 1480, 7.3 papunktyje – vienas iš Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos veiklos tikslų yra „*formuoti valstybės politiką visų rūšių transporto saugaus eismo srityje ir organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą*“⁴, o minėtų nuostatų 8.3.1 papunktyje numatyta viena iš šios ministerijos įgyvendinamų funkcijų – „*užtikrina kelių transporto eismo saugumą*“⁴.

Atsižvelgiant į tai, jog eismo saugumą lemia daug veiksnių, neišvengiamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas. Užtikrinant saugų eismą automobilių keliais, pagal kompetenciją, su Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija bendradarbiauja Lietuvos Respublikos vidaus reikalų, švietimo ir mokslo, sveikatos apsaugos bei finansų ministerijos, savivaldybės, kitos valstybinės institucijos ir visuomeninės organizacijos bei mokslo įstaigos. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 291, 9.4 papunktyje numatyta, kad minėta ministerija, siekdama savo veiklos tikslų, be kita ko, „*atlieka funkcijas, nurodytas <...> Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 1, 3, 5–7 punktuose <...>*“⁴, tame tarpe, „*suderinusi su Susisiekimo ministerija, nustato motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminavimo sąlygas ir tvarką*“⁴ bei „*suderinusi su Susisiekimo ministerija, nustato motorinės transporto priemonės vairuotojo pažymėjimo išdavimo, teisės vairuoti transporto priemones atėmimo ir grąžinimo tvarką*“⁴ bei gali atlikti kitas funkcijas, susijusias su eismo saugumo užtikrinimu.

Susipažinus su Lietuvos kelių policijos interneto svetainėje pateikta statistine apžvalga⁴, susijusia su eismo įvykiais keliuose, pastebime, kad vien per 2023 metų sausio mėnesį šalies keliuose žuvo dvigubai daugiau asmenų (14) nei per tą patį mėnesį 2022 metais (7), todėl manytina, jog ir toliau turėtų būti didinamas įdirbis bei tarpinstitucinis bendradarbiavimas kelių eismo saugumo didinimo srityje bei skiriamas ypatingas dėmesys tinkamam saugų eismą reglamentuojančių teisės aktų įgyvendinimui. Teigtina, jog kelių eismo saugumas negali būti užtikrintas be tinkamo eismo

⁴ Prieiga internete: https://lkpt.policija.lrv.lt/uploads/lkpt.policija/documents/files/statistika/2023/202301_apzvalga.pdf

dalyvių, o ypač vairuotojų, rengimo bei tikslingo ir objektyvaus jų kompetencijų ir gebėjimų valdyti transporto priemones įvertinimo prieš suteikiant jiems teisę dalyvauti eisme. Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 22 straipsnis numato būtinas sąlygas, kurioms esant, asmenims suteikiama teisė vairuoti motorines transporto priemones. Ši teisė, vadovaujantis minėto įstatymo 22 straipsnio 1 punkto nuostatomis, suteikiama, asmenims mokantiems, be kita ko, kelių eismo taisyklės (toliau – KET), išmanantiems kitus teisės aktus, reglamentuojančius kelių eismą, mokantiems vairuoti, nustatyta tvarka išlaikiusiems egzaminus ir turintiems vairuotojo pažymėjimą.

Neabejotina, jog minėtų sąlygų užtikrinimas gali reikšmingai prisidėti prie eismo saugos gerinimo valstybėje. Kaip nurodyta VĮ „Regitra“ įstatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2017 m. rugsėjo 13 d. įsakymu Nr. 1V-630 „Dėl Valstybės įmonės „Regitra“ įstatų patvirtinimo“ (toliau – Įstatatai) I skyriuje, VĮ „Regitra“ yra iš valstybės turto įsteigta įmonė, kuri nuosavybės teise priklauso valstybei ir jai perduotą bei jos įgytą turtą valdo, naudoja bei juo disponuoja patikėjimo teise ir veiklą vykdo vidaus reikalų ministrui pavestose viešojo saugumo (viešosios tvarkos) srityje, o Įstatų 10.1 papunktyje numatytos pagrindinės VĮ „Regitra“ veiklos sritys, tame tarpe, registruoti kelių transporto priemonių vairuotojus (2022 m. rugsėjo 30 d. pakeitus minėtus įstatus motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminavimas ir vairuotojų pažymėjimo išdavimas suprantami kaip kelių transporto priemonių vairuotojų registracijos sudėtinis veiksmas). Informacija apie VĮ „Regitra“ teikiamas viešąsias ir administracines paslaugas nurodyta Lietuvos paslaugų kataloge internetiniu adresu www.lietuva.gov.lt pateikiamuose paslaugų aprašymuose „[Vairuotojo pažymėjimo išdavimas](#)“ ir „[Vairuotojų egzaminavimas](#)“. Kaip nurodyta aukščiau minėtame portale, egzaminavimo paslaugos teikiamos nuolat Lietuvoje gyvenantiems asmenims, o vairavimo teorijos ir praktikos egzaminus gyventojai, nepaisant gyvenamosios vietos, gali laikyti bet kuriame VĮ „Regitra“ egzaminų centre. Vairavimo egzamino metu nustatyta tvarka atliekamas teisę vairuoti tam tikros kategorijos transporto priemonę įgyti norinčio asmens eismo dalyviams reikalingų teorinių žinių, praktinių transporto priemonės vairavimo įgūdžių ir gebėjimų patikrinimas. Atvykus į VĮ „Regitra“ padalinį klientas pateikia dokumentus, VĮ „Regitra“ darbuotojas patikrina jo pateiktus duomenis, patvirtina kliento registraciją, parengia atitinkamai užpildytą prašymą ir įteikia jį klientui, klientas sumoka už egzaminą ir laukia savo eilės, kol bus pakviestas į teorijos egzaminą. Atlikus teorijos egzaminą – pažymima kad egzaminas išlaikytas / neišlaikytas ir atitinkamai klientui pasiūloma registruotis į vairavimo egzaminą arba pakartotinai laikyti teorijos egzaminą. Išlaikęs praktikos egzaminą klientas turi galimybę per vairuotojų portalą elektroniniu būdu gauti egzamino ataskaitą. Išlaikius vairavimo egzaminą, klientas nukreipiamas vairuotojo pažymėjimui gauti, o VĮ „Regitra“ darbuotojai pagal kliento pateiktus dokumentus ir egzaminų rezultatus užpildo prašymą gauti vairuotojo pažymėjimą (yra sudaryta galimybė teikti dokumentus elektroniniu būdu).

Pagamintas vairuotojo pažymėjimas įteikiamas pareiškėjui asmeniškai arba vairuotojo pažymėjimą gali atsiimti pareiškėjo įgaliotas asmuo, arba advokatas atitinkamai pateikdamas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka įformintą įgaliojimą arba atstovavimo sutartį, kuriuose nurodytas pavedimas konkreitiems veiksams atlikti. Vairuotojo pažymėjimai išduodami ne jaunesniems, nei nustatyta Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 23 straipsnyje, pareiškėjams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, sveikatos būklė yra tinkama vairuoti tam tikros kategorijos motorinę transporto priemonę, mokantiems Kelių eismo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl kelių eismo taisyklių patvirtinimo“, išmanantiems kitus teisės aktus, reglamentuojančius kelių eismą, mokantiems vairuoti ir nustatyta tvarka išlaikiusiems egzaminus.

Paminėtina, kad 2022 m. gruodžio 13 d. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba išplatino pranešimą⁵, jog vadovaujant Vilniaus apygardos prokuratūrai, atlieka ikiteisminį tyrimą dėl įtariamos korupcijos VĮ „Regitra“. Dėl prekybos poveikiu įtariami du VĮ „Regitra“ Vilniaus filialo vairavimo egzaminuotojai ir dar 10 asmenų. Ikiteisminio tyrimo duomenimis, VĮ „Regitra“ vairavimo egzaminuotojai reguliariai priimdavo kyšius iš suinteresuotų asmenų ir tarpininkų, kad nebūtų fiksuojamos kritinės klaidos ir nebūtų kliūčių išlaikyti vairavimo egzaminus. Tyrimo metu nustatyta, kad tokios galimai korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos vyko reguliariai, už egzamino išlaikymą mokant apie 200–400 Eur.

Atsižvelgiant į tai, jog prieš išduodant vairuotojo pažymėjimą, egzaminavimo metu ir yra patikrinamas kandidatų į vairuotojus KET išmanymas, mokėjimas valdyti transporto priemones ir kitos kompetencijos, būtinos saugiai dalyvauti eisme, bet kokios galimos korupcijos rizikos ir / ar apraiškos minėtose srityse gali daryti neigiamą įtaką eismo saugos situacijai.

VĮ „Regitra“ tinklapio skiltyje „[Korupcijos prevencija](#)“ pateikiama informacija, susijusi su įmonės korupcijos prevencijos politika bei įgyvendinamomis priemonėmis korupcijos prevencijos srityje, nurodomi galimi pranešimų apie neteisėtas ir korupcinio pobūdžio veikas pateikimo būdai, informuojama apie VĮ „Regitra“ vykdomą „Dovanų politiką“, interesų konfliktų valdymą, nurodamas už korupcijos prevenciją įmonėje paskirtas atsakingas asmuo. Pastebėtina, kad minėtu internetiniu adresu pateikiamas VĮ „Regitra“ 2023 m. korupcijos prevencijos veiksnių planas bei VĮ „Regitra“ 2022 m. korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo ataskaita. Čia taip pat pateikiama informacija apie VĮ „Regitra“ kiekvienais metais (nuo 2018 m.) atliktus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo vertinimus, be kita ko, praktinių transporto priemonių vairavimo įgūdžių ir gebėjimų patikrinimo srityje (2019 m.) bei vairuotojo pažymėjimų išdavimo veiklos srityje (2022

⁵ <https://www.stt.lt/naujienos/7464/2022-12/vi-regitra-vairavimo-egzaminuotojai-itariami-korupcija:3504>

m.). Atkreiptinas dėmesys, kad VĮ „Regitra“ tinklapyje informacija apie ankstesnių laikotarpių numatytų korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą neskelbiama⁶, todėl nėra aišku, ar / kaip yra įgyvendinti pateikti pasiūlymai 2019 m. atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą praktinių transporto priemonių vairavimo įgūdžių ir gebėjimų patikrinimo srityje. STT nuomone, siekiant didinti VĮ „Regitra“ vykdomos korupcijos prevencijos veiklos viešumą ir visuomenės informuotumą, būtų tikslinga minėtą informaciją viešinti nurodant numatytų prevencijos priemonių, pasiūlytų atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą įgyvendinimo rezultatus ir / ar jų neįgyvendinimo priežastis arba įtraukti šias priemones į įmonės korupcijos prevencijos veiksmų planą. Susipažinus su VĮ „Regitra“ 2023 m. korupcijos prevencijos veiksmų plano (toliau – Planas), patvirtinto VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2023 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. 1V-23 II skyriuje numatytais šio Plano tikslais, uždaviniais bei vertinimo kriterijais, pastebėtina, kad yra išskelti konkretūs Plano tikslai bei į šiuos tikslus orientuoti ir juos atliepiantys uždaviniai, tačiau minėto Plano 7.2 papunktyje numatytas vienas iš Plano įgyvendinimo efektyvumo vertinimo kriterijų „*Įmonės darbuotojų tolerancijos korupcijai rodiklių gerėjimas*“ vertintinas kaip pernelyg neapibrėžtas, neturintis konkrečiai išreikštos pamatuojamos vertės, nes, manytina, kad pats savaime įmonės darbuotojų tolerancijos korupcijai rodiklių gerėjimas neatspindės plano įgyvendinimo efektyvumo, jei ankščiau minėto rodiklio didėjimas bus neženklus, todėl siūlytume numatyti konkrečia verte (pvz. *Įmonės darbuotojų tolerancijos korupcijai rodiklių gerėjimas ne mažiau kaip 25 %*) išreikštą rodiklį.

Sveikintina, kad minėtame Plane yra apžvelgiama atlikta korupcijos rizikos veiksmų analizė, įvertinti sociologinių tyrimų duomenys, analizuotos VĮ „Regitra“ silpnybės, stiprybės, grėsmės ir galimybės (SSGG analizės metodas), numatytos Plano įgyvendinimo, stebėsenos, atnaujinimo procedūros, paskirtas už Plano įgyvendinimo koordinavimą bei stebėseną atsakingas asmuo, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad Plano 22 punkte numatytos Plano įgyvendinimo metinės ataskaitos pateikimo įmonės generaliniam direktoriui procedūros nėra detalios apibrėžtos laike, o tai gali daryti neigiamą įtaką numatytų priemonių įgyvendinimo kontrolės efektyvumui, todėl siekiant efektyvios numatytų korupcijos rizikos mažinimo priemonių įgyvendinimo kontrolės, siūlytume tobulinti numatytą Plano įgyvendinimo, stebėsenos, atnaujinimo tvarką, nustatant konkrečius informacijos pateikimo VĮ „Regitra“ generaliniam direktoriui terminus. Taip pat, siekiant, kad Plano priemonių, susijusių su VĮ „Regitra“ dirbančių asmenų švietimu ir antikorupecinio sąmoningumo didinimu⁷, numatyti vertinimo kriterijai objektyviai atspindėtų šios priemonės efektyvumą, rekomenduotume suplanuoti konkretų organizuotų kursų / mokymų ir / ar apmokytų / kursus baigusių VĮ „Regitra“

⁶ Žiūrėta 2023-04-18

⁷ Pvz. Plano priemonės Nr. 3.1.

darbuotojų skaičių bei vertinti jų žinių lygio pokytį (prieš mokymus / kursus ir po jų) bei numatyti konkrečius šios priemonės įgyvendinimo terminus.

3. KORUPCIJOS RIZIKOS VĮ „REGITRA“ VEIKLOS SRITYJE, SUSIJUSIOJE SU KANDIDATŲ Į VAIRUOTOJUS EGZAMINAVIMU IR VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMŲ IŠDAVIMU

3.1. Esantis teisinis reguliavimas, susijęs su kandidatų į vairuotojus egzaminavimo procedūromis stokoja aiškumo ir konkretumo, todėl kyla rizika dėl subjektyvaus ir nevienodo teisės normų taikymo.

Motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminavimo sąlygų ir tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 1V-329 „Dėl motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminavimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ 24 punkte numatyta, kad: „24. Teorijos egzamino klausimų sudarymo, vertinimo ir teorijos egzamino vykdymo tvarką tvirtina VĮ „Regitra“ generalinis direktorius. Teorijos egzamino klausimų turinys išdėstytas aprašo 2 priede. <...>“ Susipažinus su minėto priedo Nr. 2 turiniu, pastebėtina, jog teorijos egzamino klausimų turinį sudaro bendrųjų ir specifinių klausimų temos. Atkreiptinas dėmesys, jog priede Nr. 2 yra numatytos visų kategorijų, išskyrus B ir B1 kategorijas, transporto priemonių specifinių klausimų temos. Esanti situacija, kuomet B ir B1 kategorijoms nenumatytos specialiųjų klausimų temos, galėtų būti vertinama kaip sudaranti nevienodas sąlygas egzaminuojamiesiems, laikantiems teorijos egzaminus B ir B1 transporto kategorijų vairuotojo pažymėjimui gauti, kitų egzaminuojamųjų atžvilgiu. Be to, atkreiptinas dėmesys, jog tam tikri specifiniai klausimai, priskirtini kitoms nei B ir B1 kategorijų teorijos egzaminų temoms, manytina yra aktualūs ir susiję su B ir B1 kategorijoms būdingais aspektais. Pvz. : „transporto priemonės profilaktinė priežiūra ir būtinas einamasis remontas;“, todėl manytina, kad siekiant objektyviai įvertinti kandidatų į vairuotojus teorines žinias, teorijos egzaminų, laikomų bet kokios kategorijos transporto priemonės vairuotojo pažymėjimui gauti temos turėtų apimti tiek bendruosius, tiek ir specifinius su atitinkama kategorija susijusius klausimus.

To paties aprašo 36 punktas numato, jog „36. Egzaminuojamųjų, vairuojančių A1, A2, A, B1, B ir BE kategorijų TP, praktikos egzaminas kelyje tęsiasi ne mažiau kaip 25 minutes, o vairuojantieji C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE ir T kategorijų TP kelyje egzaminuojami ne mažiau kaip 45 minutes, išskyrus aprašo 41 punkte nustatytus atvejus.“ Tokia 36 punkto formuluotė, kuomet yra reglamentuotas minimalus laikas, skirtas įvertinti egzaminuojamojo įgūdžiams valdyti atitinkamos kategorijos transporto priemonę, tačiau nėra numatyta maksimalaus praktikos egzaminui kelyje skirto laiko, gali sudaryti sąlygas egzaminuotojui piktnaudžiauti vykdant vairavimo praktikos egzaminą

neproporcingai / neracionaliai ilgai, skiriant papildomas užduotis ir / ar maršrutus, pavyzdžiui, siekiant daryti įtaką egzamino rezultatui ir / ar provokuoti galimus neskaidrius / neteisėtus susitarimus su egzaminuojamuoju dėl pastarajam palankaus praktikos egzamino rezultato. Siekiant išvengti galimo egzaminuotojų piktnaudžiavimo ir / ar nepagrįsto kandidatų į vairuotojus praktinių vairavimo įgūdžių egzamino procedūrų vilkinimo, siūlytina numatyti maksimalią kandidatų į vairuotojus praktinio vairavimo įgūdžių egzamino trukmę.

Motorinės transporto priemonės valdymo įgūdžių ir gebėjimų vertinimo kriterijų bei metodų aprašas, patvirtintas VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. V-223 (2017 m. spalio 9 d. įsakymo Nr. V-201 redakcija) „Dėl valstybės įmonės „Regitra“ generalinio direktoriaus 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. V-223 „Dėl motorinės transporto priemonės valdymo įgūdžių ir gebėjimų vertinimo kriterijų bei metodų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ numato kokius konkretūs motorinės transporto priemonės valdymo įgūdžių ir gebėjimų vertinimo kriterijai ir metodai yra taikomi VĮ „Regitra“ egzaminuojant asmenis, siekiančius gauti vairuotojo pažymėjimą arba jį susigrąžinti, jei specialioji teisė vairuoti transporto priemones atimta metams ar ilgesniam laikui. Vadovaujantis šio aprašo 2 punktu, egzaminuojamojo įgūdžiai ir gebėjimai, vairuojant transporto priemonę, vertinami pagal tai, ar jis sugeba, atsižvelgdamas į pasirinktos kategorijos transporto priemonės konstrukcinius ir vairavimo ypatumus, be kita ko, saugiai valdyti vairą „2.6.3. *nesugriebti vairo per standžiai*“, tačiau apraše nepaminėta, kaip tokie egzaminuojamojo veiksmai galėtų būti objektyviai įvertinami. Taip pat, minėtame apraše numatyta, kad „2.9.5. *kai egzaminuojamasis atlieka specialiuosius važiavimo manevrus, vertinami ir kiti egzaminuojamojo įgūdžiai ir gebėjimai.*“, bet iš šios 2.9.5. papunkčio formuluotės nėra aišku, kaip ir kokius konkretūs egzaminuojamojo įgūdžiai ir gebėjimai galėtų būti vertinami, o tokios reglamentavimo nuostatos vertintinos kaip pernelyg abstrakčios ir sudarančios sąlygas neobjektyviam egzaminuojamojo įgūdžių ir gebėjimų vertinimui. Be to, egzaminuojamasis turėtų „2.16.8. *elgtis tinkamai, jei kiti eismo dalyviai daro kažką, kas gali būti pavojinga.*“ Manytina, kad galiojanti minėto papunkčio formuluotė gali būti aiškinama ir taikoma skirtingai egzaminuotojo nuožiūra, todėl egzaminuojamo veiksmai ir jų tinkamumas neapibrėžtose, galimai pavojingose situacijose negali būti objektyviai įvertinamas, taip sudarant sąlygas egzaminavimą vykdančiam asmeniui vertinti kiekvieno egzaminuojamo veiksmus subjektyviai.

To paties aprašo 3 punkte yra įtvirtinta nuostata, jog egzaminuojamojo įgūdžius ir gebėjimus parodo jo veiksmai, o egzamino metu vertintini klaidingi ar netinkami egzaminuojamojo veiksmai skirstomi į kritines klaidas (toliau – KK), nekritines klaidas (toliau – NK) arba specifines pasikartojančias klaidas (toliau – SPK). Minėto aprašo 5 punkte nurodyta, kad KK, susijusios su egzaminuojamojo įgūdžiais ir gebėjimais, bet tiesiogiai nesusijusios su veiksmis, vadinamos bendrosiomis kritinėmis klaidomis (toliau – BKK) ir išskiriamos keturios BKK, viena jų: „5.3.

pavojinga situacija;“ Tokia šio punkto formuluotė lingvistiniu požiūriu, manytina, yra pernelyg neapibrėžta ir gali būti vertinama subjektyviai bei interpretuojama skirtingai, todėl kyla neobjektyvaus egzaminuojamojo įgūdžių ir gebėjimų vertinimo rizika. Išskirtinos ir kitos Motorinės transporto priemonės valdymo įgūdžių ir gebėjimų vertinimo kriterijų bei metodų aprašo nuostatos, susijusios su NK, SPK ir KK apibrėžimais, kurios dėl savo formuluočių ir neapibrėžtumo galėtų būti vertinamos ir interpretuojamos skirtingai bei turėti įtakos egzaminuojamojo veiksmų įvertinimui, pavyzdžiui: „17.11. NK (C1, C, C1E, CE, D1, D, D1E ir DE kategorijos) – **per daug triukšmingai** jungia pavaras;“, „24.4. NK – **per ilgai** atitraukia dėmesį nuo važiavimo krypties, bet nesudaro potencialiai pavojingos situacijos;“, „25.2. NK – **per ilgai (pagal situaciją)** žiūri į užpakalinio vaizdo veidrodį;“, „26.1. NK – **tinkamai neparodo** posūkio signalo, kad įspėtų apie savo ketinimus, kai tai būtina.“, „30.2. NK – važiuoja **per greitai** konkrečioje situacijoje, bet neviršija leistino greičio. <...>“, „40.2. KK – **netinkamai** lenkia arba apvažiuoja transporto priemonę ;“. Susipažinus su VĮ „Regitra“ atsitiktinės atrankos būdu atrinktų skirtingų laikotarpių (analizuojamo laikotarpio apimtyje) 20-ties vairavimo praktikos egzaminų ataskaitų turiniu pastebėtina, jog 8 iš jų (2021 m. Nr. 5980977, Nr. 6114808, Nr. 6194971 bei 2022 m. Nr. 6291409, Nr. 6441857, Nr. 6437236, Nr. 6455829, Nr. 6503314) fiksuotos būtent aukščiau įvardinto pobūdžio – abstrakčios / nepakankamai konkrečiai apibrėžtos klaidos. Pažymėtina, kad tokio pobūdžio galimai skirtingai interpretuojamų klaidų fiksavimas gali turėti įtakos egzamino vertinimui ir jo rezultatui.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta ir siekiant objektyvaus ir nešališko egzaminuojamojo įgūdžių bei gebėjimų įvertinimo praktinio vairavimo egzamino vykdymo metu, siūlytina sukongretinti minėtas Motorinės transporto priemonės valdymo įgūdžių ir gebėjimų vertinimo kriterijų bei metodų aprašo, patvirtinto VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. V-223 (2017 m. spalio 9 d. įsakymo Nr. V-201 redakcija) nuostatas, numatant objektyviai įvertinamus atitinkamų situacijų ir klaidų vertinimo kriterijus⁸.

3.2. Nepakankamas teisinis reglamentavimas, susijęs su egzaminuojamųjų registracija, eilių valdymu bei kontrole sudaro sąlygas egzaminuojamiesiems sukčiauti bandant nuslėpti savo tapatybę, bei egzaminuotojams piktnaudžiauti klientų eilių valdymo procedūromis, pasirenkant „reikiamus“ klientus.

VĮ „Regitra“ Registravimosi laikyti egzaminą tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybės įmonės „Regitra“ generalinio direktoriaus 2020 m. vasario 4 d. įsakymu Nr. (1.1E)-1V-47 (Valstybės įmonės „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. gruodžio 16 d. įsakymo Nr. 1V-514 redakcija) „Dėl

⁸ VĮ „Regitra“ KRA išvados projekto derinimo metu pateikė informaciją, jog planuoja įgyvendinti priemones minėtoms rizikoms valdyti.

registravimosi laikyti egzaminą tvarkos aprašo patvirtinimo“ 12 punktą numato: „12. Registruodamasis į teorijos egzaminą telefonu ar egzaminavimo centre, egzaminuojamasis turi atsakyti į VĮ „Regitra“ įgalioto darbuotojo **pagal poreikį** užduotus papildomus klausimus dėl egzaminuojamojo tapatybės nustatymo.“, o to paties aprašo 22 punkte numatyta, kad „22. Registruodamasis į praktikos egzaminą telefonu ar egzaminavimo centre, egzaminuojamasis turi atsakyti į VĮ „Regitra“ įgalioto darbuotojo **pagal poreikį** užduotus papildomus klausimus dėl egzaminuojamojo tapatybės nustatymo.“ Esant tokiai teisės akto formulavimui, kuomet egzaminuojamojo tapatybei nustatyti VĮ „Regitra“ įgaliotas darbuotojas patikslinančius klausimus užduoda „pagal poreikį“ gali susidaryti situacijos, kuomet neįvertinus visų aplinkybių ar siekiant piktnaudžiauti besiregistruojančio asmens tapatybę nebus tiksliai nustatyta ir taip bus sudaryta galimybė egzaminą laikyti kitam, nei užsiregistravęs, asmeniui. VĮ „Regitra“ Klientų eilių valdymo ir kontrolės tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybės įmonės „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. liepos 26 d. įsakymu Nr. 1V-353 „Dėl Klientų eilių valdymo ir kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“ 15 punkte numatyta, kad „15. Darbuotojas, norėdamas aptarnauti klientą, klientų srautų valdymo sistemos modulyje „Darbo vieta“ (angl. Counter) privalo paspausti tik mygtuką „Sekantis“. **Ši nuostata netaikoma** tais atvejais, kai siekiama aptarnauti klientus pagal Aprašo 8 ir 9 punktuose numatytas išimtis ir (ar) **kviečiant klientus, atvykusius į teorijos ir (ar) praktinį vairavimo egzaminą**.“, be to, to paties aprašo 18 punktą numato, jog „18. Darbuotojams draudžiama savavališkai aptarnauti klientą pasirenkant konkrečią paslaugą iš viso bendro paslaugų sąrašo, konkretų klientą ir (ar) kliento eilės numerį. **Ši nuostata netaikoma kviečiant klientus, atvykusius į teorijos ir (ar) praktinį vairavimo egzaminą, kviečiant klientus iš laukimo eilės Aprašo 16 punkte nustatyta tvarka**.“ Įvertinus kitus VĮ „Regitra“ pateiktus teisės aktus, susijusius su analizuojama sritimi, papildomų teisinio reglamentavimo nuostatų, susijusių su asmenų, atvykusių laikyti teorijos ar praktikos vairavimo egzaminus, eilių valdymu ir kontrole, nenustatyta.

KRA atlikimo metu buvo vykdoma VĮ „Regitra“ kandidatų į vairuotojus egzaminavimo procedūrų stebėseną. Nustatyta, kad VĮ „Regitra“ Vilniaus filiale yra įdiegtos klientų išankstinės rezervacijos ir klientų srautų valdymo techninės sistemos, o šių sistemų programinių priemonių pagalba klientų eilės valdomos iškvietimu aptarnavimui pagal bilietų terminale išduotą atvykusio kliento eilės numerio bilietą. Kaip ir nurodyta VĮ „Regitra“ Klientų eilių valdymo ir kontrolės tvarkos aprašo priede Nr. 2 vairuotojų teorinių žinių patikrinimo bei vairavimo praktikos egzaminų paslaugos suteikiamos tik iš anksto užsiregistravusiems klientams. Klientams iš anksto registruojantis vairuotojų teorijos ir / ar praktinių vairavimo įgūdžių egzaminų laikymui, jie yra supažindinami su automatiniu būdu pateikiamomis laisvomis egzaminų laikymo datomis bei laikais ir jiems pasirinkus priimtina atitinkamo egzaminų laikymo datą bei laiką, yra registruojami.

Iš anksto užregistruotiems klientams atvykus laikyti teorijos egzamino, jie klientų srautų valdymo techninių sistemų programinių priemonių pagalba gavus eilės bilietą, pagal jame nurodytą eilės numerį yra aptarnaujami t. y. patikrinama kliento tapatybė, atitiktis reikalavimams norint laikyti egzaminą, klientas informuojamas apie egzamino eigą ir pasirašytinai supažindinamas su VĮ „Regitra“ prevenciniais reikalavimais, siekiant užkardyti galimus sukčiavimo atvejus vairuotojų teorinių žinių patikrinimo egzamino metu. Vairuotojų teorinių žinių patikrinimo egzaminai organizuojami grupei klientų specialiai tam pritaikytoje patalpoje kiekvienam egzaminuojamajam IT sistemų pagalbą atsitiktinumo būdu priskiriant kompiuterinę darbo vietą. Egzamino rezultatas fiksuojamas automatiškai ir pateikiamas egzaminuojamajam ir egzamino procedūrose dalyvaujantiems VĮ „Regitra“ darbuotojui jų kompiuterizuotų darbo vietų monitoriuose, o išlaikiusiam minėtą egzaminą klientui įteikiama tai patvirtinanti pažyma.

Iš anksto užregistruotiems klientams atvykus laikyti vairavimo įgūdžių patikrinimo praktikos egzamino, jie yra aptarnaujami klientų srautų valdymo techninių sistemų programinių priemonių pagalba gavus eilės bilietą, pagal jame nurodytą eilės numerį: patikrinama jo tapatybė, atitiktis reikalavimams norint laikyti egzaminą, klientas informuojamas apie egzamino eigą. Kaip numatyta Motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminavimo sąlygų ir tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 1V-329 34 punkte „<...> *Egzaminuotojas egzaminuojamajam parenkamas prieš praktikos egzaminą atsitiktinumo principu, naudojant kompiuterines programines priemones.*“ ir egzaminuojamajam turint eilės bilieto ir priskirtą prašymo numerį egzaminuotojas priskiriamas atsitiktinumo principu IT sistemų pagalba. Vadovaujantis Praktikos egzamino duomenų pildymo planšetiniu kompiuteriu instrukcijos, patvirtintos VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2016 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. V-50 „Dėl praktikos egzamino duomenų pildymo instrukcijos tvirtinimo ir Vairuotojų egzaminavimo dokumentų tvarkymo instrukcijos pakeitimo“ 2 punktu egzamino metu, egzaminuotojai naudojami planšetiniais kompiuteriais, kuriuose pildomi egzamino duomenys. Prieš pradėdant vairavimo praktikos egzaminą, egzaminuotojas turi atnaujinti duomenis planšetėje, kad jam būtų priskirtas atsitiktinės atrankos būdu IT priemonėmis parinktas klientas. Egzaminuotojas planšetėje mato kliento prašymo numerį, vardą pavardę, atsitiktinės atrankos būdu IT priemonėmis parinktus patikrinimo prieš važiavimą klausimus, važiavimo maršrutą, egzaminų automobilio valstybinį numerį. Egzaminuotojas prieš pradėdamas praktikos egzaminą papildomai patikrina kliento tapatybę. Vairavimo praktikos egzamino metu egzaminuojamojo padarytas klaidas egzaminuotojas žymi planšetėje naudojantis atitinkamomis IT programos meniu nuorodomis. Baigus egzaminą, planšetėje pateikiami egzamino duomenys ir ši informacija perduodama į informacinę sistemą, o suformuota

Praktikos egzamino ataskaita kopija klientui gali būti įteikiama VĮ „Regitra“ egzaminavimo centre arba pasiekama internetu prisijungus per e. Valdžios vartus VĮ „Regitra“ tinklapyje.

Atsižvelgus į nurodytos praktikos vairavimo egzaminavimo procedūros veiksmų ir techninių priemonių naudojimo eiliškumą, bei į tai, jog nors aukščiau minėtu VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus įsakymu yra patvirtinta Praktikos egzamino duomenų pildymo planšetiniu kompiuteriu instrukcija, pačios duomenų pildymo planšetėmis aplinkybės detalios nėra reglamentuotos, manytina, jog egzistuoja rizikos dėl galimų išankstinių neteisėtų egzaminuotojų ir egzaminuojamųjų susitarimų dėl teigiamo praktikos egzamino rezultato. Pavyzdžiui, grupė egzaminuotojų iš kurių bent vienas yra iš anksto susitaręs su egzaminuojamuoju, žinodami „reikiamo kliento“ (egzaminuojamojo, su kuriuo susitarta) vardą, pavardę bei apytikslį egzamino laikymo laiką, atnaujindami duomenis planšetėse, šiuos veiksmus, be kita ko, galima atliekant ir tarnybinėse / poilsio / kitose administracinėse patalpose, kuriose egzaminuotojai būna kartu vienu metu, elgdamiesi nesąžiningai gali sutarti tarpusavyje, jog „reikiamas klientas“ bus egzaminuojamas tik formaliai, nepastebint padarytų klaidų taip piktnaudžiaujant numatytais procedūromis. Sveikintina, jog VĮ „Regitra“ atsakingi asmenys, KRA atlikimo metu vykdant VĮ „Regitra“ kandidatų į vairuotojus egzaminavimo procedūrų stebėseną informavo, jog siekiant išvengti galimų, korupcinių požiūriu rizikingų aukščiau įvardintų situacijų, įpareigojo egzaminuotojus vykdyti duomenų atnaujinimo planšetėse procedūrą klientų aptarnavimo salėje numatyta kompiuteriniame terminale (papildomai planuojama įdiegti vaizdo stebėjimo sistemas), tokiu būdu minimizuojant galimų egzaminuotojų tarpusavio susitarimų, siekiant „pasiimti reikimą klientą“, riziką, tačiau, taip pat, atkreiptinas dėmesys, kad duomenų apie šių procedūrų reglamentavimą ar kitą formalizavimą KRA atlikimo metu STT nenustatė.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, kad dėl antikorpucinių požiūriu nepakankamo VĮ „Regitra“ vidinio teisinio reguliavimo, egzistuoja rizika VĮ „Regitra“ darbuotojams piktnaudžiauti užimamomis pareigomis ir neskaidrių egzaminuotojų ir egzaminuojamųjų susitarimų galimybių dėl iš anksto sutartų egzamino rezultatų, praktikos vairavimo egzaminus vykdant ir vertinant tik formaliai.

Pasiūlymas:

VĮ „Regitra“ Registravimosi laikyti egzaminą tvarkos apraše įtvirtinti nuostata, jog registruojantis į teorijos ar praktikos egzaminą telefonu ar egzaminavimo centre VĮ „Regitra“ darbuotojas, registruojantis egzaminuojamąjį, visais atvejais, esant atitinkamiems požymiams, registracijos procedūrų metu egzaminuojamajam turi pateikti konkrečius papildomus klausimus egzaminuojamojo tapatybei nustatyti.

Siekiant užtikrinti skaidrų vairuotojų praktinių įgūdžių egzaminavimo procesą bei siekiant išvengti galimų neskaidrių išankstinių susitarimų dėl būsimų egzaminų įvertinimo siūlytina

teisinėmis / techninėmis / organizacinėmis / IT priemonėmis įdiegti automatizuotą egzaminuojamųjų priskyrimo konkretiems egzaminuotojams sistemą, pagrįsta ne tik atsitiktinumo, bet ir egzaminuojamojo tapatybės konfidencialumo principais bei detaliai reglamentuoti minėtas procedūras vidaus teisės aktuose⁹.

3.3. Nepakankamai griežta asmenų atsakomybė už atitinkamų teisės aktų, reglamentuojančių vairuotojų egzaminų laikymo procedūrų pažeidimus, nulemia sukčiavimo ir nesąžiningo elgesio atvejų pakartotinumą.

Vairuotojų teorinių žinių patikrinimo vykdymo tvarkos aprašo, patvirtinto VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 1V-115 „Dėl vairuotojų teorinių žinių patikrinimo klausimų sudarymo ir vertinimo tvarkos aprašo ir vairuotojų teorinių žinių patikrinimo vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ III skyriuje yra reglamentuotos egzaminuojamųjų teisės bei pareigos. Šio skyriaus 5 punkte yra numatyti imperatyvūs nurodymai egzaminuojamiesiems, su kuriais jie pasirašytinai supažindinami prieš teorijos egzaminą. Pavyzdžiui: „5.4. *egzamino metu nesinaudoti literatūra, akiniais (jei jie nėra skirti tik regėjimo korekcijai), fotoaparatais, mobiliojo ryšio bei kitomis informacijos priėmimo, perdavimo ir (ar) įrašymo priemonėmis (išskyrus dėl medicininių priežasčių, pvz., klausos aparatai), netrukdyti ir nesikalbėti su kitais asmenimis, o darbuotojui paprašius, parodyti, ar neturi egzamino metu draudžiamų naudoti informacijos priėmimo, perdavimo ir (ar) įrašymo priemonių;*“ Atsižvelgiant į numatytų draudimų svarbą siekiant objektyvaus kandidatų į vairuotojus žinių patikrinimo, būtina atkreipti papildomą dėmesį į KRA atlikimo metu VĮ „Regitra“ pateiktą informaciją, susijusią su galimais nesąžiningo klientų elgesio teorijos egzamino metu atvejais. Minėti atvejai, iš esmės, apima nesąžiningo elgesio modelius, kuomet kandidatas į vairuotojus laiko teorijos egzaminą slapta naudodamas informacijos (vaizdo / garso) perdavimo įrangą ir teisingi testo atsakymai jam yra perduodami šių techninių priemonių pagalba bei kuomet vietoje kandidato į vairuotojus egzaminą laikyti atvyksta kitas asmuo, manytina, geriau išmanantis su teorijos egzaminu susijusią klausimų medžiagą. Analizuojamu laikotarpiu VĮ „Regitra“ buvo nustatyti 52 tokio pobūdžio galimo sukčiavimo atvejai, iš kurių 30 atvejų buvo bandoma išlaikyti teorijos egzaminą naudojant informacijos perdavimo įrenginius. VĮ „Regitra“ taip pat pateikė informaciją, jog vien per 2023 m. I ketvirtį buvo fiksuoti 9 galimo sukčiavimo teorijos egzamino metu atvejai, o atsižvelgus į tai jog VĮ „Regitra“ darbuotojams yra sudėtinga vizualiai identifikuoti užmaskuotas technines informacijos perdavimo priemones, naudojamas apgaulės būdu

⁹ VĮ „Regitra“ KRA išvados projekto derinimo metu pateikė informaciją, jog planuoja įgyvendinti priemones minėtoms rizikoms valdyti.

išlaikyti teorijos egzaminą, nėra aišku kokia dalis tokių atvejų yra neidentifikuojama. Registravimosi laikyti egzaminą tvarkos aprašo, patvirtinto VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2020 m. vasario 4 d. įsakymu Nr. (1.1E)-1V-47 (VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. gruodžio 16 d. įsakymo Nr. 1V-514 redakcija) „Dėl registravimosi laikyti egzaminą tvarkos aprašo patvirtinimo“ 17 punkte yra įtvirtinta sankcija, taikytina asmenims pažeidusiems Vairuotojų teorinių žinių patikrinimo vykdymo tvarkos aprašo, patvirtinto VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 1V-115 „Dėl vairuotojų teorinių žinių patikrinimo klausimų sudarymo ir vertinimo tvarkos aprašo ir vairuotojų teorinių žinių patikrinimo vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ aukščiau įvardinto 5.4 papunkčio nuostatas ar 10.2 papunktyje numatytas aplinkybes, kuomet vietoje kandidato į vairuotojus teorijos egzaminą laikyti atvyksta kitas asmuo, t. y. – egzaminuojamajam pakartotinai registruotis laikyti vairuotojų teorijos egzaminą leidžiama ne anksčiau kaip po vienerių metų nuo pažeidimo nustatymo dienos. Esanti situacija, kuomet už techninių priemonių naudojimą vairuotojų teorijos egzamino metu apsiribojama tik sankcija vieneriems metams atidėti galimybę laikyti minėtą egzaminą, tačiau jokia speciali teisinė atsakomybė, apimanti, be kita ko, tokiems veiksams naudojamų techninių priemonių konfiskavimą, dėl veiksmų, kuriais nesąžiningu būdu siekiama išlaikyti vairuotojų teorijos egzaminą nekyla, sudaroma nebaudžiamumo regimybė, kuri gali skatinti tolimesnius nesąžiningo elgesio / sukčiavimo vairuotojų egzaminavimo metu atvejus. Pažymėtina, jog tokia nesąžininga veikla yra vykdoma ne vieno asmens ir savo pobūdžiu yra įtrauki, o sankcijos, apimančios ir techninės įrangos konfiskavimą, manytina, turėtų poveikį ir tokios įrangos nuoma bei „pagalba dėl egzaminų“ besiverčiantiems asmenims, o potencialiai jų patirtini nuostoliai galimai atbaidytų tokius asmenis nuo aukščiau aprašyto nesąžiningo veiklos modelio. Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta ir įvertinus VĮ „Regitra“ fiksuojamų galimų sukčiavimo vairuotojų teorijos egzamino metu skaičių, aukščiau įvardinta sankcija apimanti draudimą vienerius metus nuo pažeidimo nustatymo dienos registruotis vairuotojų teorijos egzamino laikymui, manytina, galėtų būti kvestionuojama kaip nepakankamai efektyvi, siekiant užtikrinti objektyvų vairuotojų teorijos egzaminavimo procesą, todėl siūlytina svarstyti ir kitas, savo pobūdžiu labiau atgrasančias sankcijas / priemones, siekiant užkardyti nesąžiningo elgesio teorijos egzamino metu atvejus.

Žemiau nuotraukoje pateikiami VĮ „Regitra“ turimi, sukčiavimui teorijos egzamino metu klientų naudoti techninės įrangos pavyzdžiai.

valdyti transporto priemonę turėtų būti taikoma visų tokio tipo egzaminų t. y. egzaminų, susijusių su bet kokios transporto priemonės valdymu, atžvilgiu: pavyzdžiui, siekiant įgyti teisę vairuoti / valdyti ne tik automobilius, bet ir lėktuvus, laivus ir pan. Tai yra ypač aktualu turint omenyje, kad realių įgūdžių / žinių neturintis pilotas ar vairininkas specifiniais atvejais taip pat gali padaryti didelę žalą, o esanti šiandieninė aplinka, kuomet kiekvienas modernios visuomenės narys yra ir viešojo eismo dalyvis, leidžia teigti, jog nesąžiningo kandidatų į vairuotojus elgesio vairuotojų egzaminų metu atvejais, kuomet apgaulės būdu įgyjama teisė valdyti transporto priemones ir dalyvauti viešajame eisme neturint tam būtinų žinių ir įgūdžių, savo esme kėsina į visos visuomenės teisėtus interesus eismo saugumo srityje, todėl yra būtinas kryptingas institucijų veikimas siekiant apsaugoti viešąjį interesą ir suvaldyti jam kylančias galimas grėsmes, todėl keltinas ir klausimas dėl galimybės numatyti atskirą specialiąją atsakomybę už minėtų apgaulės modelių taikymą su transporto priemonių valdymu susijusių egzaminų metu.

Pasiūlymas:

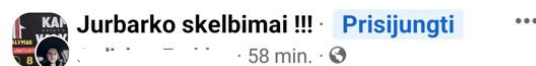
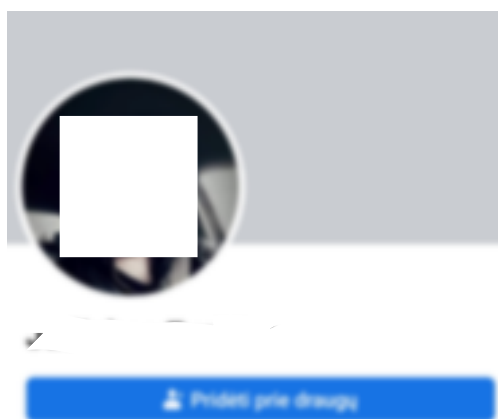
Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, siekiant viešojo eismo saugumo didinimo bei Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintų principų įgyvendinimo, siūlytume svarstyti inicijuoti atitinkamų įstatymų pakeitimus, siekiant numatyti atsakomybę už nesąžiningą, piktybišką asmenų veikimą naudojant technines priemones su transporto priemonių valdymu susijusių egzaminų metu, siekiant apgaulės būdu išlaikyti minėtus egzaminus.

3.4. Galimybė laikyti vairuotojų teorinių žinių patikrinimo egzaminą neribotai, sukuria neteisėto minėto egzamino informacijos rinkimo ir jos platinimo bei sukčiavimo rizikas.

Vairuotojų teorinių žinių patikrinimo klausimų sudarymo ir vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 1V-115 „Dėl vairuotojų teorinių žinių patikrinimo klausimų sudarymo ir vertinimo tvarkos aprašo ir vairuotojų teorinių žinių patikrinimo vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 3 punkte numatyta, jog „3. *Teorijos egzamino klausimai yra konfidencialūs ir negali būti viešinami, perduodami tretiesiems asmenims ar kitokiu būdu atskleidžiami, išskyrus Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytus atvejus.*“, o tuo pačiu VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus įsakymu patvirtinto Vairuotojų teorinių žinių patikrinimo vykdymo tvarkos aprašo 22 punktą reglamentuoja, kad „22. *VĮ „Regitra“ darbuotojams ir egzaminuojamiesiems draudžiama kopijuoti ar kitaip platinti egzamino klausimus. Nustačius egzamino užduočių kopijavimo ar (ir) platinimo faktą, VĮ „Regitra“ turi teisę į su šiuo platinimu susijusių nuostolių atlyginimą.*“ KRA atlikimo metu VĮ „Regitra“ pateikė informaciją, jog pastebimi

atvejai, kuomet vairuotojų teorijos egzaminą išlaikęs asmuo periodiškai pakartotinai registruojasi šiam egzaminui ir atvyksta jo laikyti galimai turėdamas tikslą neteisėtai surinkti teorijos egzamino klausimų medžiagą su tikslu ją platinti. Be to, VĮ „Regitra“ 2022 m. metinėje veiklos ataskaitoje nurodyta, kad socialiniuose tinkluose daugėja nustatytų sukčiavimu užsiimančių asmenų profilių skaičius, kurie „siūlo pagalbą“ išsilyjant vairuotojų pažymėjimus t. y. neteisėtai už piniginį atlygį gauti VĮ „Regitra“ paslaugas. VĮ „Regitra“ korupcijos prevencijos pareigūnas, pateikė informaciją, jog nuo 2020 m. spalio 31 d. iki 2023 m. kovo 24 d. socialiniame tinkle „Facebook“ buvo nustatytos 582 paskyros, kurių valdytojai (kai kuriais atvejais klaidinančiai prisistatydami VĮ „Regitra“ darbuotojais) siūlė neteisėtais būdais išlaikyti vairavimo egzaminus / gauti vairuotojų pažymėjimą.

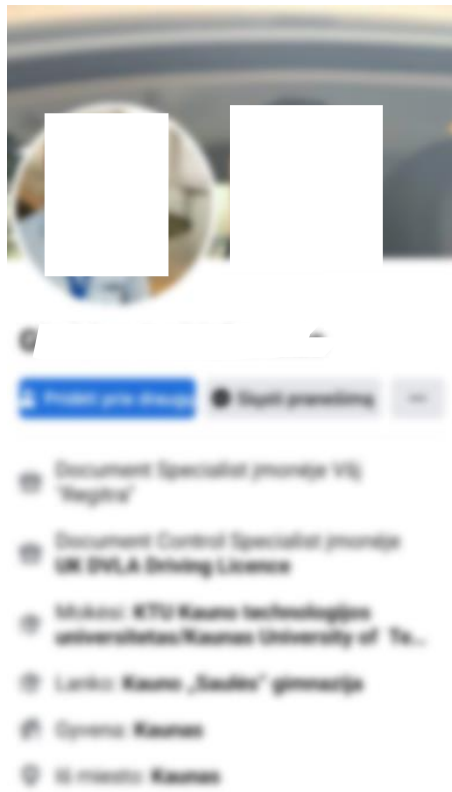
Žemiau pateikiame keletą minėtų socialinių tinklų profilių / skelbimų pavyzdžių¹⁰.

Sveiki!
 Padedu už tam tikrą mokestį išlaikyti vairuotojo pažymėjimą, nuo egzaminų iki važiavimo! 😊
 Taipat padedu greičiau persilaikyti prarastas teises; už alkoholio vartojimą ar kitokių psichiką veikiančių medžiagų.
 Galioja tik B vairavimo kategorijoms!
 Tauragė
 Teirautis telefonu: +3706 428 1431

¹⁰ nuasmeninti

Plungės Skelbimai · [Prisijungti](#) ...

G 12-14 · 🌐

Sveiki, reikalinga pagalba išsilaikyti vairuotojo pažymėjimą?
 Norite susigrąžinti prarastą vairuotojo pažymėjimą?
 Reikalingos papildomos kategorijos?
 Pakeičiame į kitos šalies vairuotojo pažymėjimą, bei peregistruojame.
 Kad įregistruoti ir pilnai tvarkingi dokumentai, pasitikrinti galima duomenų bazėje internetu.
 Visą reikiama informacija, bei atsakysime į jūsų klausimus, **ASMENINE ŽINUTE**.
 Parašykite asmenine žinute, ir suteiksime detalesnę informaciją, bei rasime tinkamą sprendimą.

Vairuotojo pažymėjimas _regitra · Stebėti · 2 d. ·

Vairuotojo pažymėjimas _regitra

Patiktukų: 0 · 2 stebėtojai

Siųsti pranešimą Patinka ...

Ieškote A, B, C arba D kategorijos vairuotojo pažymėjimo, motociklų, lengvųjų transporto priemonių, triračių, sunkvežimių ar vairuotojo pažymėjimo atnaujinimo, legalaus? Siūlome greitą, saugų ir ekonomišką sprendimą greičiau nei per 3 dienas su pristatymu į namus. Vairuotojo pažymėjimas yra autentiškas ir įregistruotas viešajame eismo registre, todėl jums niekada nekils problemų dėl patikrinimų kelyje. Nesvarbu, esi užsienietis ar ne, mes padedame visiems. Rašykite mums tiesiogiai, kad liktumėte patenkinti.

Atidaroma programoje „Messen... Siųsti pranešimą

Pridėti prie draugų Siųsti pranešimą ...

Gyvena: Vilnius, Lithuania
Iš miesto: Vilnius, Lithuania

Joniškio mamyčių turgelis 😊 · 9 val. ·

Neturite laiko, ar tiesiog savarankiskai neiseina išlaikyti teorijos ar praktikos egzaminu? Mes jums padėsime, teikiame pagalbą norintiems išgyti, bet kuria kategorija, galime sugrazinti prarastą teisę vairuoti anksčiau laiko, ar padėti su teorijos ar praktikos egzaminais atskirai. Kilus klausimams kreipkitės asmeniškai.

Atsižvelgiant į tai, kad teisės aktų nuostatomis nėra ribojama galimybė net ir sėkmingai išlaikius vairuotojų teorijos egzaminą jį pakartotinai laikyti iš naujo užsiregistravus teisės aktų numatyta tvarka ir sumokėjus nustatyto dydžio mokesťį, teigtina, jog esanti situacija gali būti palanki sukčiauti siekiantiems asmenims egzamino laikymo metu išsiaiškinti, o vėliau platinti vairuotojų teorijos egzamino klausimus.

Pasiūlymai:

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, siekiant užkardyti galimus sukčiavimo ir neteisėto VĮ „Regitra“ vairuotojų teorijos egzaminų medžiagos platinimo atvejus, siūlytume svarstyti galimybę atitinkamų teisės aktų nuostatomis riboti galimybę vairuotojų teorijos egzaminą laikyti neribotai, numatant, jog išlaikius vairuotojų teorijos egzaminą atitinkamos kategorijos transporto priemonei valdyti, pakartotinis jo laikymas nėra galimas (išskyrus numatytas išimtis, susijusias su teisės vairuoti sugrąžinimu).

3.5. Ne visais atvejais gali būti užtikrinamas kandidatų į vairuotojus teorinių žinių patikrinimo procedūrų ir praktinių įgūdžių egzamino metu daromų vaizdo ir garso įrašų duomenų atsekamumas, o dėl neužtikrinamo „keturių akių“ kontrolės principo kandidatų į vairuotojus teorinių žinių patikrinimų vykdymo procedūrų metu, gali kilti piktnaudžiavimo pareigomis ir / ar subjektyvaus aplinkybių vertinimo rizikos.

Motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminavimo sąlygų ir tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 1V-329 „Dėl motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminavimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“, be kita ko, reglamentuoja teisę vairuoti tam tikro tipo ir kategorijos motorinę transporto priemonę įgyti ar susigrąžinti norinčių asmenų teorinių žinių patikrinimo sąlygas ir tvarką. Šio aprašo 16 punkte imperatyvia nuostata nurodoma, jog „<...> Teorijos egzamino metu daromas vaizdo ir garso įrašas. Vaizdo ir garso įrašymo bei saugojimo įrangos techninius reikalavimus ir naudojimo tvarką tvirtina VĮ „Regitra“ generalinis direktorius.“ KRA atlikimo metu, VĮ „Regitra“ pateikė informaciją, jog vairuotojų teorijos egzamino metu filmuojant patalpą, garso įrašo kokybė tam tikrais atvejais neleidžia visiškai atkurti garso duomenų. Susipažinus su Vairuotojų teorinių žinių patikrinimo vykdymo tvarkos aprašu, patvirtintu VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 1V-115, nuostatų, numatančių teorijos egzamino metu naudojamų vaizdo ir garso įrašymo bei saugojimo įrangos techninių reikalavimų ir / ar jais gautos informacijos

naudojimo tvarką, nenustatyta. Kitų teisės aktų, reglamentuojančių aukščiau įvardintus procesus VĮ „Regitra“ nepateikė.

Motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminavimo sąlygų ir tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 1V-329 „Dėl motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminavimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ 27 punkte numatyta, kad „<...> *Praktikos egzamino metu daromas vaizdo ir garso įrašas. Vaizdo ir garso įrašymo bei saugojimo įrangos techninius reikalavimus ir naudojimo tvarką tvirtina VĮ „Regitra“ generalinis direktorius.*“ Atsižvelgiant į minėto punkto nuostatus, VĮ „Regitra“ vidaus teisės aktu – Praktinio egzamino vaizdo ir garso duomenų tvarkymo ir duomenų įrašymo įrangos naudojimo tvarkos aprašu, patvirtintu VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2013 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. V-31 (2019 m. balandžio 19 d. V-73 redakcija) „Dėl Praktinio egzamino vaizdo ir garso duomenų tvarkymo ir duomenų įrašymo įrangos naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, yra reglamentuota praktinių transporto priemonės valdymo įgūdžių bei gebėjimų patikrinimo vaizdo ir garso duomenų įrašymo, kopijavimo, saugojimo, peržiūros ir įrangos naudojimo tvarka. Šio aprašo 20 punkte įtvirtinta nuostata, jog „<...> *Duomenys saugomi ne ilgiau kaip 1 (vienerius) metus nuo įrašymo dienos. Duomenys gali būti saugomi trumpiau kaip 1 (vienerius) metus nuo įrašymo dienos, jei egzaminuojamasis neapskundžia egzamino rezultato per Egzaminavimo apraše ar Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatytą terminą, ar nebuvo užfiksuota galimai nusikalstama veika ir (arba) kiti galimai neteisėti veiksmai. Apskundus egzamino rezultatą ar užfiksavus galimai nusikalstamą veiką ir (arba) kitus galimai neteisėtus veiksmus, vaizdo ir garso įrašas saugomas iki procesinio sprendimo, priimto šiame punkte nurodytais atvejais, įsiteisėjimo. Įmonės padalinių kompiuteriuose šio Aprašo 13 punkte numatytais atvejais įrašo kopija saugoma ne ilgiau kaip 10 (dešimt) darbo dienų nuo egzamino dienos.*“ Minėtame 13 punkte reglamentuojama, jog „13. Egzaminuojamajam, ne vėliau, kaip per vieną darbo dieną nuo egzamino laikymo dienos pateikus prašymą raštu, leidžiama asmeniškai arba kartu su jį atstovaujančiu asmeniu (pateikus atstovavimą patvirtinantį dokumentą, atitinkantį Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus) peržiūrėti laikyto praktikos egzamino duomenų įrašą su Įmonės padalinio atstovu suderintu laiku. **Peržiūrėti laikyto praktikos egzamino duomenų įrašą galima ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo egzamino dienos. Įrašo kopija egzaminuojamajam neteikiama.**“ Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „1. Jeigu specialus įstatymas nenustato kitaip, skundas (prašymas, pareiškimas) administraciniam teismui paduodamas per vieną mėnesį nuo skundžiamo teisės akto paskelbimo arba individualaus teisės akto ar pranešimo apie veiksmą (atsisakymą atlikti veiksmus) įteikimo suinteresuotai šaliai dienos.“, o to paties straipsnio 2 dalis numato: „2. Jeigu viešojo administravimo subjektas nevykdo savo pareigų

arba vilkina klausimo nagrinėjimą ir nustatytu laiku jo neišsprendžia, toks neveikimas (vilkinimas atlikti veiksmus) gali būti apskūstas per du mėnesius nuo dienos, kai baigiasi įstatymo ar kito teisės akto nustatytas klausimo išsprendimo laikas.“ Atsižvelgiant į tai, kad Praktinio egzamino vaizdo ir garso duomenų tvarkymo ir duomenų įrašymo įrangos naudojimo tvarkos aprašo 13 punktas nenumato kitų atvejų, išskyrus galimybę egzaminuojamajam (arba kartu su jį atstovaujančiu asmeniu) per 3 darbo dienas nuo egzamino laikymo dienos peržiūrėti egzamino vaizdo ir garso įrašus, kurie, vadovaujantis aukščiau įvardinto 20 punkto nuostatomis vėliausiai po 10 darbo dienų turi būti negrįžtamai sunaikinami, iš esančio VĮ „Regitra“ vidaus reglamentavimo nėra aišku, kaip yra užtikrinamas duomenų išsaugojimas siekiant objektyviausiai įmanomo aplinkybių nustatymo, egzaminuojamajam nusprendus apskūsti praktikos egzamino rezultatą Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme 29 straipsnyje įtvirtintais terminais. Manytina, jog asmeniui nerealizavus savo teisės apskūsti praktikos egzamino rezultato teismine tvarka per 10 darbo dienų terminą po egzamino laikymo dienos, numatytą Praktinio egzamino vaizdo ir garso duomenų tvarkymo ir duomenų įrašymo įrangos naudojimo tvarkos aprašo 20 punkte, šio egzamino vaizdo ir garso įrašai bus neatkuriamai sunaikinami. Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog Praktinio egzamino vaizdo ir garso duomenų tvarkymo ir duomenų įrašymo įrangos naudojimo tvarkos aprašo 20 punkte esanti formuluotė „<...> Duomenys gali būti saugomi trumpiau kaip 1 (vienerius) metus nuo įrašymo dienos, jei <...> nebuvo užfiksuota galimai nusikalstama veika ir (arba) kiti galimai neteisėti veiksmai.“ neužtikrina, jog vaizdo ir garso įrašai bus pasiekiami atitinkamu aktualiū metu, nes nėra aišku, kiek trumpiau nei 1 metus bus saugomi įrašai, o numatyti kada (koku laikotarpiu) gali būti fiksuota galimai nusikalstama veika ar įvykti kiti neteisėti veiksmai, objektyviai nėra įmanoma.

Atkreiptinas dėmesys, jog aukščiau minėto aprašo 15 punktas numato praktikos vairavimo egzamino vaizdo ir garso duomenų rinkimo techninį principą: „15. *Praktikos egzamino duomenys automatiškai įrašomi į atminties kortelę (-es) (duomenų kaupiklį), esančią (-ias) sumontuotoje įrangoje arba vaizdo registratoriuje. Kai atminties kortelė(s) prisipildo duomenų, jie ištrinami automatiškai (nauji duomenys įrašomi vietoje seniausiųjų).*“ KRA atlikimo metu, VĮ „Regitra“ atsakingas darbuotojas pateikė informaciją, jog įrašytų vaizdo ir garso duomenų saugojimo laikas dėl techninių galimybių yra ribotas ir *de facto* apima apie 2 savaičių trukmės vairavimo egzaminų informaciją, užfiksuotą egzaminų automobiliuose sumontuotomis techninėmis priemonėmis. Taip pat buvo pateikta informacija, jog minėti duomenys nėra periodiškai „išimami“ saugojimui ir peržiūrai, todėl teigtina, kad praktikos vairavimo egzamino vaizdo ir garso duomenų atsekamumas tiesiogiai priklauso nuo egzaminavimo automobiliuose esančių atminties kortelių / duomenų kaupiklių techninių parametrų. Be to, esanti situacija, kuomet praktikos vairavimo egzaminų duomenys, atsižvelgus į technines galimybes yra negrįžtamai sunaikinami automatiškai, vertintina kaip ydinga

antikorupciniu požiūriu, nes nesant numatyto minimalaus informacijos saugojimo termino ir neužtikrinant duomenų atsekamumo gali kilti piktnaudžiavimo rizikos, ne visada bus užtikrinta objektyvi egzaminuotojų veiksmų priežiūra bei kontrolė, objektyvus ginčų / skundų / prašymų nagrinėjimas ne tik VĮ „Regitra“ bet ir teisiniu lygmeniu. Sveikintina, jog KRA atlikimo metu, VĮ „Regitra“ atsakingas asmuo pateikė informaciją, jog yra svarstoma tobulinti esamą duomenų valdymo sistemą diegiant IT „debesijos“ funkcionalumus, o kai kurie teorijos ir praktikos garso ir vaizdo duomenys yra pasiekiami „online“ režimu.

Vairuotojų teorinių žinių patikrinimo vykdymo tvarkos aprašo, patvirtinto VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 1V-115 „Dėl vairuotojų teorinių žinių patikrinimo klausimų sudarymo ir vertinimo tvarkos aprašo ir vairuotojų teorinių žinių patikrinimo vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 18 punkte numatyta, kad „18. Egzamino metu egzamino klasėje visada privalo būti bent vienas darbuotojas. <...>“, kurio viena iš pagrindinių funkcijų, susijusi su egzaminavimo proceso ir egzaminuojamųjų kontrole, numatyta minėto aprašo 14 punkte „14. Egzaminą vykdančias darbuotojas privalo nuolat stebėti, ar egzaminuojamieji laikosi Aprašo 5.2-5.5 papunkčiuose nustatytų reikalavimų. Darbuotojas privalo egzaminuojamuosius stebėti per vaizdo įrašymo įrangą ir iš skirtingų vietų egzaminų klasėje. <...>“, kuri vykdoma siekiant užtikrinti egzaminavimo proceso objektyvumą ir užkirsti kelią galimiems sukčiavimo atvejams. To paties aprašo 19 punkte numatyti imperatyvūs draudimai darbuotojui dėl galimų egzaminavimo procedūrų pažeidimų teorijos žinių patikrinimo proceso metu tokie kaip „19.3. tiesioginiais ir (ar) netiesioginiais veiksmais suteikti pagalbą egzaminuojamajam;“ ar „19.4. sudaryti sąlygas kitam asmeniui laikyti egzaminą už į egzaminą užsiregistravusį asmenį.“ yra nukreipti į egzaminavimo proceso sąžiningumo ir objektyvumo užtikrinimą.

Esanti situacija, kuomet neužtikrinamas „keturių akių“ principas, o teorinių žinių egzaminavimo proceso objektyvumo priežiūra priskiriama tik vienam VĮ „Regitra“ darbuotojui gali kelti piktnaudžiavimo pareigomis, „nepastebint“ galimų pažeidimų rizikas ir negali užtikrinti kokybiško egzaminavimo proceso stebėsenos procedūrų įvykdymo.

Pasiūlymas:

VĮ „Regitrai“, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina teisinėmis, techninėmis ir informacinių technologijų priemonėmis, siekiant visapusiškos egzaminavimo procesų kontrolės ir objektyvumo, užtikrinti vaizdo ir garso duomenų atsekamumą numatant objektyviai pagrįstą minimalų duomenų saugojimo terminą, bei numatyti detalią teorijos egzamino metu naudojamų vaizdo ir garso įrašymo bei saugojimo įrangos techninių reikalavimus ir jais gautos informacijos naudojimo tvarką.

Taip pat siekiant užtikrinti egzaminavimo proceso objektyvumą ir užkirsti kelią galimiems sukčiavimo / piktnaudžiavimo atvejams, svarstyti galimybę teorinių žinių egzaminavimo procesą kontroliuoti ne mažiau kaip dviem skirtingų padalinių darbuotojams, skiriamiems šioms funkcijoms rotacijos būdu¹¹.

3.6. VĮ „Regitra“ vykdoma egzaminuotojų priežiūra ir darbo kokybės stebėseną nėra pakankamai efektyvi, kad būtų užtikrintas skaidrus ir nešališkas vairuotojų praktikos egzaminavimo procesų vykdymas.

Reikalavimų motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminuotojams aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2012 m. liepos 9 d. įsakymu Nr.1V-516 „Dėl reikalavimų motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminuotojams aprašo patvirtinimo“ 12 punkte numatyta, jog viena iš priemonių siekiant užtikrinti egzaminavimo kokybę yra egzaminuotojų priežiūra darbe, o to paties aprašo 13 punktas numato, jog „13. Kiekvienas egzaminuotojas, egzaminuojantis vairuotojus, kasmet turi būti stebimas ne trumpiau kaip pusę darbo dienos.“ Egzaminuotojų kompetencijos vertinimo tvarkos ir reikalavimų egzaminavimo kokybei užtikrinti tvarkos aprašo, patvirtinto VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2019 m. liepos mėn. 9 d. įsakymu Nr. V-116 „Dėl egzaminuotojų kompetencijos vertinimo tvarkos ir reikalavimų egzaminavimo kokybei užtikrinti tvarkos aprašo patvirtinimo“ 5 punkte yra numatyta, kad „5. Egzaminuotojo kompetencija vertinama stebėtojams stebint jo darbą egzaminų metu arba peržiūrint egzaminų vaizdo įrašus.“, o to paties aprašo 6 punktas numato, jog „6. Stebėtojas privalo kasmet vertinti egzaminavimo kokybę, sprenddamas apie kiekvieno egzaminuotojo darbą ne mažiau kaip keturių egzaminų metu. <...>“. Taip pat, yra numatyta aukščiau įvardintų stebėsenos procesų rekontrolės mechanizmas, reglamentuotas minėto aprašo 10 punkte: „10. Egzaminavimo ir vairuotojo pažymėjimų išdavimo skyriaus įgaliotas darbuotojas pasirinktinai peržiūri ne mažiau, kaip 2% stebėtų egzaminų vaizdo įrašų bei stebėjimo ataskaitų, rastus trūkumus fiksuoja stebėjimo ataskaitoje ir apie juos informuoja stebėtoją, stebėtoją egzaminuotoją bei šių asmenų tiesioginius vadovus.“ Esant tokiam egzaminuotojų darbo stebėsenos ir priežiūros procesų reglamentavimui sudaromos situacijos kuomet, pavyzdžiui, VĮ „Regitra“ filiale dirbant 25 egzaminuotojams, kiekvieno jų per metus bus įvertinti 4 egzaminai, o pasirinktinė 2% peržiūra, tokiu atveju, apimtų tik 2 vykdytų egzaminų per metus medžiaga, taip pat, nėra aišku, kuo pagrįstas ir kodėl pasirinktas būtent toks, manytina, sąlyginai žemas, 2% pasirinktinės peržiūros rodiklis.

¹¹ VĮ „Regitra“ KRA išvados projekto derinimo metu pateikė informaciją, jog planuoja įgyvendinti priemones minėtoms rizikoms valdyti.

VĮ „Regitra“ 2021 m. ir 2022 m. veiklos ataskaitose¹² nurodyta, jog 2021 m. priimta 116 490 vairuotojų praktikos egzaminų, o 2022 m. atitinkamai – 143 361. Esant tokiems metiniams VĮ „Regitra“ priimtų praktikos egzaminų rodikliams, STT vertinimu, aukščiau įvardinti egzaminuotojų darbo stebėsenos kriterijai yra nepakankami, nes santykinai žemas tikrintų / peržiūrėtų egzaminų skaičius negali už egzaminavimo kokybę bei darbuotojų kontrolę atsakingiems VĮ „Regitra“ darbuotojams suteikti objektyvių duomenų apie vykdomų kontrolės procedūrų efektyvumą, o numatyta egzaminuotojų kontrolės sistema negali veikti kaip efektyvi prevencinė priemonė siekiant užkirsti kelią galimiems piktnaudžiavimo atvejams ar suvaldyti kitas vairuotojų praktikos egzaminavimo metu galinčias kilti korupcinio pobūdžio rizikas.

VĮ „Regitra“ 2023 m. sausio 17 d. raštu Nr. S-520, be kita ko, pateikė pareigybių, kurioms priskirtos funkcijos, susijusios su kandidatų į vairuotojus egzaminavimu ir vairuotojo pažymėjimų išdavimu, sąrašą bei konkrečius šių pareigybių aprašymus, tame tarpe, VĮ „Regitra“ filialo vyresniojo specialisto pareigybės aprašymą (3), patvirtintą VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2022 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 1V-179 „Dėl Valstybės įmonės „Regitra“ filialo vyresniojo specialisto pareigybės aprašymo (3) patvirtinimo“. Susipažinus su konkrečiomis, minėtame pareigybių aprašyme įtvirtintomis funkcijomis, pastebėtina, kad VĮ „Regitra“ darbuotojai, užimantys filialo vyresniųjų specialistų pareigas, be kita ko, „4.1. **organizuoja, koordinuoja, kontroliuoja ir analizuoja vairuotojų, vairavimo mokytojų ir instruktorių egzaminavimo, Kelių transporto priemonių vairuotojų registro duomenų tvarkymo ir vairuotojo pažymėjimų išdavimo, grąžinimo operacijų vykdymą filiale;**“, „4.17. pagal kompetenciją **nagrinėja skundus, prašymus, susijusius su Įmonės veikla;**“, „4.18. **tikrina** vairuotojų egzaminavimo ir vairuotojo pažymėjimų išdavimo ir grąžinimo srityse dirbančių **filialo darbuotojų priimtus sprendimus** <...>“ bei „4.19. **analizuoja** <...> darbuotojų funkcijų atlikimo (**daromų klaidų ir pan.**) bei klientų **aptarnavimo kokybę** <...>“ KRA atlikimo metu VĮ „Regitra“ filiale vykdant kandidatų į vairuotojus egzaminavimo procedūrų stebėseną, filialo vyresnieji specialistai informavo, kad be aukščiau įvardintų funkcijų, taip pat vykdo ir kandidatų į vairuotojus egzaminavimą. Atsižvelgiant į šių specialistų pareigybės aprašyme numatytas funkcijas, matome, kad jos, iš esmės, yra susiję su darbuotojų, vykdančių kandidatų į vairuotojus praktinių vairavimo įgūdžių patikrinimą ir egzaminavimą, darbo organizavimu, vertinimu ir kontrole. Esanti situacija, kuomet vyresnieji specialistai, įgalioti vertinti ir kontroliuoti praktinio egzaminavimo procedūras ir juos vykdančius darbuotojus, patys vykdo praktinį kandidatų į vairuotojus egzaminavimą, antikorupciniu požiūriu laikytina ydinga, nes minėti specialistai vėlesniuose

¹² Prieiga internete: <https://www.regitra.lt/lt/imone/administracine-informacija/veiklos-ataskaitos>, žiūrėta 2023-04-13.

procedūriniuose etapuose iš esmės yra įgaliojoti priimti sprendimus dėl savo pačių veiksmų ir vykdyti vertinimą bei kontrolę jų pačių priimtų sprendimų atžvilgiu¹³.

Pasiūlymas:

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta ir siekiant vykdyti efektyvią galimai neskaidrių ir / ar neteisėtų egzaminuotojų veiksmų prevenciją bei gauti objektyvių duomenų apie vykdomų kontrolės procedūrų efektyvumą ir siekiant užtikrinti skaidrų ir nešališką egzaminavimo procedūrų vykdymą, siūlytina teisinėmis ir organizacinėmis priemonėmis įgyvendinti periodinio vairavimo egzaminų duomenų peržiūros mechanizmą, neapsiribojant esamame vidaus teisiniame reglamentavime numatytais kriterijais, o numatant reikšmingai ambicingesnius egzaminų peržiūrimo rezultatus, orientuotus į kuo operatyvesnę vykusių egzaminų medžiagos įvertinimą. Taip pat, siekiant vykdyti kaip įmanomą objektyvesnę praktikos vairavimo egzaminuotojų stebėseną ir vertinimą, rekomenduotina teisinėmis ir / ar organizacinėmis priemonėmis užtikrinti, jog VĮ „Regitra“ darbuotojai vykdantys praktikos vairavimo egzaminavimo procedūras nedalyvautų sprendimų dėl šių procedūrų priėmimo, vertinimo, tikrinimo ar nenagrinėtų skundų dėl šių procedūrų.

3.7. Ne visais atvejais užtikrinama efektyvi asmenų, dalyvaujančių kandidatų į vairuotojus egzaminavimo procedūrose, viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolė, galimų viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencija.

Deklaruojančių asmenų, kaip jie suprantami Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – VPIDĮ) kontekste, privačių interesų atskleidimas yra ypatingai svarbus siekiant užtikrinti, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams ir būtų užkirstas kelias kilti interesų konfliktams bei plisti korupcijai. Minėto įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintos deklaruojančių asmenų pareigos, tarp kurių, be kita ko, pareiga teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, kad toks konfliktas yra bei pareiga VPIDĮ nustatyta tvarka deklaruoti privačius interesus. VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. 1V-23 (2022 m. vasario 4 d. įsakymo Nr. 1V-10 redakcija) yra patvirtintas VĮ „Regitra“ pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas. Taip pat, VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2022 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. 1V-30 patvirtintų Valstybės įmonės „Regitra“ antikorpucinio elgesio taisyklių IV skyriuje yra reglamentuotos atitinkamas pareigas VĮ „Regitra“ užimančių asmenų privačių interesų

¹³ VĮ „Regitra“ KRA išvados projekto derinimo metu pateikė informaciją, jog esant pateiktai apeliacijai, vyresnieji specialistai jos vertinime nedalyvauja.

deklaracijų teikimo, nusišalinimo, privačių interesų derinimo kontrolės ir kitos su galimų interesų konfliktų valdymu VĮ „Regitra“ susijusios procedūros.

Atkreiptinas dėmesys, kad KRA atlikimo metu, STT Analitinės antikorupcinės žvalgybos valdyba (toliau – AAŽV) atliko analitinės antikorupcinės žvalgybos patikrinimą, be kita ko, siekiant nustatyti VĮ „Regitra“ nepotizmo lygį ir pateikė informaciją¹⁴ dėl nustatytų atvejų, sietinų su galimu suinteresuotumu ar galimomis interesų konfliktų situacijomis. Patikrinimo metu buvo išanalizuota informacija apie VĮ „Regitra“ esamų darbuotojų tarpusavio giminystės ryšius. Buvo nustatyta, kad iš 560 VĮ „Regitra“ dirbančių asmenų 51 asmuo yra susijęs giminystės¹⁵ tipo ryšiais, galimas nepotizmo lygis VĮ „Regitra“ yra 9,1 proc.¹⁶, o giminystės ryšiais susiję darbuotojai pasiskirstę per 9 skirtingus filialus, iš 51 asmens 3 asmenys užima vadovaujamas pareigas. Taip pat, patikrinimo metu analizuoti galimi vairavimo mokyklų (toliau – VM) ryšiai su VĮ „Regitra“. Surinktų duomenų pagrindu buvo nustatyta, kad:

- VĮ „Regitra“ dirba 2 darbuotojai turintys ryšių su VM per kitus juridinius asmenis, kuriuose jie šiuo metu dirba¹⁷;

- Remiantis 2023 m. sausio 16 d. duomenimis 27 VĮ Regitra darbuotojai prieš pradėdami dirbti į VĮ „Regitra“, prieš tai dirbo VM (paskutinė darbovietė). Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos Privačių interesų registro (toliau – PINREG) duomenimis ne visi nustatyti asmenys deklaravo savo galimus ryšius su buvusia darbovieta;

- Remiantis 2023 vasario 2 d. duomenimis 29 VĮ Regitra darbuotojai per 33 giminystės ryšius yra susiję su 19 VM. Iš jų 5 VĮ Regitra darbuotojai turi giminystės tipo ryšių su asmenimis, kurie yra VM akcininkai arba užima vadovaujančias pareigas VM, 24 VĮ Regitra darbuotojai turi giminystės tipo ryšių su asmenimis, kurie yra VM darbuotojai.

- Pagal AAŽV pateiktus duomenis, remiantis PINREG, tik 6 VĮ „Regitra“ darbuotojai yra deklaravę visus savo giminystės ryšius su VM, o 2 iš jų deklaravę tik vieną iš dviejų esamų ryšių. 21 asmuo savo ryšių su VM nedeklaravo¹⁸.

Asmenims, galimai pažeidus VPIDĮ nuostatas ir / ar viešai neatskleidus visų galimų savo privačių interesų, negali būti užtikrintas jų veiklos skaidrumas ir nešališkumas, o visuomenei gali kilti abejonių dėl jų atliekamų veiksmų objektyvumo, dėl to, galimas reputacinių rizikų atsiradimas ne tik konkrečiai įstaigai, bet ir viso viešojo sektoriaus diskreditavimas.

¹⁴ 2023-02-27 raštu Nr. 4-01-1520

¹⁵ Susijusiais asmenimis patikrinimo metu laikyti LR viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 2 str. 1 p. pateiktą „artimų asmenų“ apibrėžimą atitinkantys asmenys – esami / buvę sutuoktiniai, sugyventiniai, partneriai, taip pat jų tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), broliai (įbroliai), seserys (įseserės), seneliai, vaikaičiai ir jų sutuoktiniai, sugyventiniai ar partneriai). Patikrinimo metu nustačius kito tipo ryšius, jie buvo įtraukti į rezultatus.

¹⁶ Vadovaujantis matematine procentinės išraiškos formule – $(51 \text{ asmuo} * 1) / 560$ esamų darbuotojų.

¹⁷ Parengta 2023-02-27

¹⁸ Parengta 2023-02-27

Pasiūlymas:

Atsižvelgiant į AAŽV įvykdyto analitinės antikorupcinės žvalgybos valdybos patikrinimo metu nustatytą informaciją bei siekiant maksimalaus egzaminavimo procedūrų skaidrumo, siūlytina užtikrinti VĮ „Regitra“ vykdomos interesų konfliktų kontrolės efektyvumą, įgyvendinant papildomus kontrolės mechanizmus, pavyzdžiui, įpareigojant tiesioginius asmenų, vykdančių vairuotojų egzaminavimo procedūras, vadovus kartu su VĮ „Regitra“ korupcijos prevencijos (atitikties) pareigūnu (-ais) periodiškai (nustačius konkrečius periodus pvz. „ne rečiau kaip kas ketvirtį“) vertinti pavaldžių darbuotojų privačių interesų deklaracijų duomenis, atkreipiant ypatingą dėmesį į buvusius ir / ar esamus minėtų darbuotojų ryšius su VM bei užtikrinti šių patikrų rezultatų periodinį pateikimą filialų / įstaigos vadovybei¹⁹.

¹⁹ VĮ „Regitra“ KRA išvados projekto derinimo metu pateikė informaciją, jog planuoja įgyvendinti priemones minėtoms rizikoms valdyti.

4. MOTYVUOTOS IŠVADOS / PASTABOS

Išanalizavus VĮ „Regitra“ veiklą susijusią su vairuotojų egzaminavimu ir vairuotojo pažymėjimo išdavimu, darytina išvada, kad šioje srityje yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

4.1. Kritinės antikorupcinės pastabos:

4.1.1 Esantis teisinis reguliavimas, susijęs su kandidatų į vairuotojus egzaminavimo procedūromis stokoja aiškumo ir konkretumo, todėl kyla rizika dėl subjektyvaus ir nevienodo teisės normų taikymo (motyvai išdėstyti 3.1. skirsnyje).

4.1.2. Nepakankamas teisinis reglamentavimas, susijęs su egzaminuojamųjų registracija, eilių valdymu bei kontrole sudaro sąlygas egzaminuojamiesiems sukčiauti bandant nuslėpti savo tapatybę, bei egzaminuotojams piktnaudžiauti klientų eilių valdymo procedūromis, pasirenkant „reikiamus“ klientus (motyvai išdėstyti 3.2. skirsnyje).

4.1.3. VĮ „Regitra“ vykdoma egzaminuotojų priežiūra ir darbo kokybės stebėseną nėra pakankamai efektyvi, kad būtų užtikrintas skaidrus ir nešališkas vairuotojų praktikos egzaminavimo procesų vykdymas (motyvai išdėstyti 3.6. skirsnyje).

4.1. Kitos antikorupcinės pastabos:

4.2.1. Ne visais atvejais gali būti užtikrinamas kandidatų į vairuotojus teorinių žinių patikrinimo procedūrų ir praktinių įgūdžių egzaminu metu daromų vaizdo ir garso įrašų duomenų atsekamumas, o dėl neužtikrinamo „keturių akių“ kontrolės principo kandidatų į vairuotojus teorinių žinių patikrinimų vykdymo procedūrų metu, gali kilti piktnaudžiavimo pareigomis ir / ar subjektyvaus aplinkybių vertinimo rizikos (motyvai išdėstyti 3.5. skirsnyje).

4.2.2 Ne visais atvejais užtikrinama efektyvi asmenų, dalyvaujančių kandidatų į vairuotojus egzaminavimo procedūrose, viešų ir privačių interesų derinimo kontrolė, galimų viešų ir privačių interesų konfliktų prevencija (motyvai išdėstyti 3.7. skirsnyje).

4.3. Kitos pastabos:

4.3.1. Nepakankamai griežta asmenų atsakomybė už atitinkamų teisės aktų, reglamentuojančių vairuotojų egzaminų laikymo procedūrų pažeidimus, įtakoja sukčiavimo ir nesąžiningo elgesio atvejų pakartotinumą (motyvai išdėstyti 3.3. skirsnyje).

4.3.2. Galimybė laikyti vairuotojų teorinių žinių patikrinimo egzaminą neribotai, sukuria neteisėto minėto egzaminu informacijos rinkimo ir jos platinimo bei sukčiavimo rizikas (motyvai išdėstyti 3.4. skirsnyje).

5. REKOMENDACINIO POBŪDŽIO PASIŪLYMAI²⁰

Siekdami sumažinti korupcijos rizikos veiksnių įtaką VĮ „Regitra“ veiklos srityje, susijusioje su vairuotojų egzaminavimu ir vairuotojo pažymėjimo išdavimu, teikiame įgyvendinti šiuos pasiūlymus pagal kompetenciją:

5.1. Pasiūlymai atsižvelgiant į kritines antikorupcines pastabas:

5.1.1. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai siūlytume turint teisėkūros iniciatyvos teisę, svarstyti galimybę, siekiant objektyviai įvertinti kandidatų į vairuotojus teorines žinias, teorijos egzaminų, laikomų B kategorijos transporto priemonės vairuotojo pažymėjimui gauti temose, numatyti ne tik bendruosius, bet ir specifinius su šia kategorija susijusius klausimus, taip pat, siekiant išvengti galimo egzaminuotojų piktnaudžiavimo ir / ar nepagrįsto kandidatų į vairuotojus praktinių vairavimo įgūdžių egzamino procedūrų vilkinimo, numatyti maksimalią, kandidatų į vairuotojus praktinio vairavimo įgūdžių egzamino trukmę;

5.1.2. VĮ „Regitra“ siūlytume:

5.1.2.1. siekiant objektyvaus ir nešališko egzaminuojamojo įgūdžių bei gebėjimų įvertinimo praktinio vairavimo egzamino vykdymo metu, siūlytina sukonkretinti atitinkamas Motorinės transporto priemonės valdymo įgūdžių ir gebėjimų vertinimo kriterijų bei metodų aprašo, patvirtinto VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. V-223 (2017 m. spalio 9 d. įsakymo Nr. V-201 redakcija) nuostatas, numatant objektyviai įvertinamus atitinkamų situacijų ir klaidų vertinimo kriterijus;

5.1.2.2. registravimosi laikyti egzaminą tvarkos apraše, patvirtintame Valstybės įmonės „Regitra“ generalinio direktoriaus 2020 m. vasario 4 d. įsakymu Nr. (1.1E)-1V-47 (Valstybės įmonės „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. gruodžio 16 d. įsakymo Nr. 1V-514 redakcija) „Dėl registravimosi laikyti egzaminą tvarkos aprašo patvirtinimo“ įtvirtinti nuostatą, jog registruojantis į teorijos ar praktikos egzaminą telefonu ar egzaminavimo centre VĮ „Regitra“ darbuotojas, registruojantis egzaminuojamąjį, visais atvejais, esant atitinkamiems požymiams, registracijos procedūrų metu egzaminuojamajam turi pateikti konkrečius papildomus klausimus egzaminuojamojo tapatybei nustatyti;

5.1.2.3. siekiant užtikrinti skaidrų vairuotojų praktinių įgūdžių egzaminavimo procesą bei siekiant išvengti galimų neskaidrių išankstinių susitarimų dėl būsimų egzaminų

²⁰ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 9 d. prašome, per tris mėnesius nuo šios analizės išvados gavimo dienos, viešai paskelbti savo interneto svetainėje informaciją, kaip yra ar bus įgyvendinami šioje išvadoje pateikti pasiūlymai, ir pateikti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai nuorodą į šią informaciją.

įvertinimo siūlytina teisinėmis / techninėmis / organizacinėmis / IT priemonėmis įdiegti automatizuotą egzaminuojamųjų priskyrimo konkretiems egzaminuotojams sistemą, pagrįsta ne tik atsitiktinumo, bet ir egzaminuojamojo tapatybės konfidencialumo principais;

5.1.2.4. siekiant vykdyti efektyvią galimai neskaidrių ir / ar neteisėtų egzaminuotojų veiksmų prevenciją bei gauti objektyvių duomenų apie vykdomų kontrolės procedūrų efektyvumą ir siekiant užtikrinti skaidrų ir nešališką egzaminavimo procedūrų vykdymą, siūlytina teisinėmis ir organizacinėmis priemonėmis įgyvendinti periodinio vairavimo egzaminų duomenų peržiūros mechanizmą, neapsiribojant esamame vidaus teisiniame reglamentavime numatytais kriterijais, o numatant reikšmingai ambicingesnius egzaminų peržiūrimumo rezultatus, orientuotus į kuo operatyvesnį vykusių egzaminų medžiagos įvertinimą;

5.1.2.5. siekiant vykdyti kaip įmanomą objektyvesnę praktikos vairavimo egzaminuotojų stebėseną ir vertinimą, rekomenduotina teisinėmis ir / ar organizacinėmis priemonėmis užtikrinti, jog VĮ „Regitra“ darbuotojai vykdantys praktikos vairavimo egzaminavimo procedūras nedalyvautų sprendimų dėl šių procedūrų priėmimo, vertinimo, tikrinimo ar nenagrinėtų skundų dėl šių procedūrų.

5.2. *Pasiūlymai atsižvelgiant į kitas antikorupcines pastabas:*

5.2.1. VĮ „Regitra“ siūlytume:

5.2.1.1. siūlytina teisinėmis, techninėmis ir informacinių technologijų priemonėmis, siekiant visapusiškos egzaminavimo procesų kontrolės ir objektyvumo, užtikrinti vaizdo ir garso duomenų atsekamumą numatant objektyviai pagrįstą minimalų duomenų saugojimo terminą, bei numatyti detalią teorijos egzamino metu naudojamų vaizdo ir garso įrašymo bei saugojimo įrangos techninių reikalavimus ir jais gautos informacijos naudojimo tvarką;

5.2.1.2. siekiant užtikrinti egzaminavimo proceso objektyvumą ir užkirsti kelią galimiems sukčiavimo / piktnaudžiavimo atvejams, svarstyti galimybę, teorinių žinių egzaminavimo procesą kontroliuoti ne mažiau kaip dviem skirtingų padalinių darbuotojams, skiriamais šioms funkcijoms rotacijos būdu;

5.2.1.3. siekiant maksimalaus egzaminavimo procedūrų skaidrumo, siūlytina užtikrinti VĮ „Regitra“ vykdomos interesų konfliktų kontrolės efektyvumą, įgyvendinant papildomus kontrolės mechanizmus, pavyzdžiui, įpareigojant tiesioginius asmenų, vykdančių vairuotojų egzaminavimo procedūras, vadovus kartu su VĮ „Regitra“ korupcijos prevencijos (atitikties) pareigūnu (-ais) periodiškai (nustatčius konkrečius periodus pvz. „ne rečiau kaip kas ketvirtį“) vertinti pavaldžių darbuotojų privačių interesų deklaracijų duomenis, atkreipiant ypatingą dėmesį į buvusius

ir / ar esamus minėtų darbuotojų ryšius su VM bei užtikrinti šių patikrų rezultatų periodinį pateikimą filialų / įstaigos vadovybei.

5.3.Pasiūlymai atsižvelgiant į kitas pastabas:

5.3.1.Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai:

5.3.1.1 turint teisėkūros iniciatyvos teisę bei siekiant viešojo eismo saugumo didinimo bei Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintų principų įgyvendinimo, siūlytume svarstyti inicijuoti atitinkamų įstatymų pakeitimus, siekiant numatyti atsakomybę už nesąžiningą, piktybišką asmenų veikimą naudojant technines priemones su transporto priemonių valdymu susijusių egzaminų metu, siekiant apgaulės būdu išlaikyti minėtus egzaminus;

5.3.1.2. siekiant užkardyti galimus sukčiavimo ir neteisėto VĮ „Regitra“ vairuotojų teorijos egzaminų medžiagos platinimo atvejus, siūlytume svarstyti galimybę atitinkamų teisės aktų nuostatomis riboti galimybę vairuotojų teorijos egzaminą laikyti neribotai, numatant, jog išlaikius vairuotojų teorijos egzaminą atitinkamos kategorijos transporto priemonei valdyti, pakartotinis atitinkamo egzamino laikymas nėra galimas (išskyrus numatytas išimtis, susijusias su teisės vairuoti sugrąžinimu).

Direktoriaus pavaduotojas

Elanas Jablonskas

Tomas Motieka, tel. (8 635) 36 340, el. p. tomas.motieka@stt.lt

Rengėjo Tomo Motiekos, tiesioginis vadovas Domantas Lukauskas, tel. (8 656) 60933, el. p. domantas.lukauskas@stt.lt

ANALIZUOTŲ TEISĖS AKTŲ IR DOKUMENTŲ SĄRAŠAS**I. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI TEISĖS AKTAI:**

1. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas;
2. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas;
3. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas;
4. Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas;
5. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 13 d. nutarimu Nr. 1480;
6. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 291;
7. VĮ „Regitra“ įstatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2017 m. rugsėjo 13 d. įsakymu Nr. 1V-630 „Dėl Valstybės įmonės „Regitra“ įstatų patvirtinimo“;
8. Motorinių transporto priemonių vairuotojo pažymėjimų išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 1V-328 (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2017 m. lapkričio 30 d. įsakymo Nr. 1V-819 redakcija) „Dėl Motorinių transporto priemonių vairuotojo pažymėjimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“;
9. Vairuotojo pažymėjimų išdavimo skubos tvarka aprašas, patvirtintas VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2014 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. V-102 (2015 m. balandžio 27 d. įsakymo Nr. V-51 redakcija) „Dėl Vairuotojo pažymėjimų išdavimo skubos tvarka aprašo patvirtinimo“;
10. Asmenų aptarnavimo valstybės įmonės „Regitra“ padaliniuose tvarka, patvirtinta VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2020 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. 1V-299 „Dėl Asmenų aptarnavimo valstybės įmonės „Regitra“ padaliniuose tvarkos patvirtinimo“;
11. Apeliacijos komisijos nuostatai, patvirtinti VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2015 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. V-169 „Dėl Apeliacijos komisijos nuostatų patvirtinimo bei valstybės įmonės „Regitra“ generalinio direktoriaus 2013 m. spalio 11 d. įsakymo Nr. V-184 2 punkto ir 2015 m. rugsėjo 17 d. įsakymo Nr. V-103 pripažinimo netekusiais galios“;
12. VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2019 m. balandžio 16 d. įsakymas Nr. V-68 „Dėl vairuotojų teorinių žinių patikrinimo klausimų rengėjų grupės sudarymo“;

13. Valstybės įmonės „Regitra“ vidaus kontrolės aprašas, patvirtintas VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2017 m. kovo 27 d. įsakymu Nr. V-54 „Dėl valstybės įmonės „Regitra“ vidaus kontrolės aprašo patvirtinimo“;

14. VĮ „Regitra“ darbuotojų priimtų sprendimų ir duomenų tvarkymo kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. 1V-281 „Dėl VĮ „Regitra“ darbuotojų priimtų sprendimų ir duomenų tvarkymo kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“.

II. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI IR VERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR INFORMACIJA:

1. Motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminavimo sąlygų ir tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 1V-329 „Dėl motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminavimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“;

2. Reikalavimų motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminuotojams aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2012 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. 1V-516 „Dėl reikalavimų motorinių transporto priemonių vairuotojų egzaminuotojams aprašo patvirtinimo“;

3. Motorinės transporto priemonės valdymo įgūdžių ir gebėjimų vertinimo kriterijų bei metodų aprašas, patvirtintas VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. V-223 (2017 m. spalio 9 d. įsakymo Nr. V-201 redakcija) „Dėl valstybės įmonės „Regitra“ generalinio direktoriaus 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymo nr. V-223 „Dėl motorinės transporto priemonės valdymo įgūdžių ir gebėjimų vertinimo kriterijų bei metodų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“;

4. Registravimosi laikyti egzaminą tvarkos aprašas, patvirtintas Valstybės įmonės „Regitra“ generalinio direktoriaus 2020 m. vasario 4 d. įsakymu Nr. (1.1E)-1V-47 (Valstybės įmonės „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. gruodžio 16 d. įsakymo Nr. 1V-514 redakcija) „Dėl registravimosi laikyti egzaminą tvarkos aprašo patvirtinimo“;

5. Klientų eilių valdymo ir kontrolės tvarkos aprašo, patvirtinto Valstybės įmonės „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. liepos 26 d. įsakymu Nr. 1V-353 „Dėl Klientų eilių valdymo ir kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“;

6. Praktikos egzamino duomenų pildymo planšetiniu kompiuteriu instrukcija, patvirtinta VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2016 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. V-50 „Dėl praktikos egzamino duomenų pildymo instrukcijos tvirtinimo ir Vairuotojų egzaminavimo dokumentų tvarkymo instrukcijos pakeitimo“;

7. Vairuotojų teorinių žinių patikrinimo vykdymo tvarkos aprašas, patvirtintas VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 1V-115 „Dėl vairuotojų teorinių žinių patikrinimo klausimų sudarymo ir vertinimo tvarkos aprašo ir vairuotojų teorinių žinių patikrinimo vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

8. Vairuotojų teorinių žinių patikrinimo klausimų sudarymo ir vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2021 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 1V-115 „Dėl vairuotojų teorinių žinių patikrinimo klausimų sudarymo ir vertinimo tvarkos aprašo ir vairuotojų teorinių žinių patikrinimo vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

9. Praktinio egzamino vaizdo ir garso duomenų tvarkymo ir duomenų įrašymo įrangos naudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2013 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. V-31 (2019 m. balandžio 19 d. V-73 redakcija) „Dėl Praktinio egzamino vaizdo ir garso duomenų tvarkymo ir duomenų įrašymo įrangos naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

10. Egzaminuotojų kompetencijos vertinimo tvarkos ir reikalavimų egzaminavimo kokybei užtikrinti tvarkos aprašas, patvirtintas VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2019 m. liepos mėn. 9 d. įsakymu Nr. V-116 „Dėl egzaminuotojų kompetencijos vertinimo tvarkos ir reikalavimų egzaminavimo kokybei užtikrinti tvarkos aprašo patvirtinimo“;

11. VĮ „Regitra“ filialo vyresniojo specialisto pareigybės aprašymas (3), patvirtintas VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus 2022 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 1V-179 „Dėl Valstybės įmonės „Regitra“ filialo vyresniojo specialisto pareigybės aprašymo (3) patvirtinimo“;

12. VĮ „Regitra“ Šiaulių filialo registratorės-kasininkės pareiginė instrukcija, patvirtinta VĮ „Regitra“ Šiaulių filialo viršininko 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 2V-9;

13. VĮ „Regitra“ Šiaulių filialo Mažeikių grupės registratorės-kasininkės pareiginė instrukcija, patvirtinta VĮ „Regitra“ Telšių filialo direktoriaus, papildomai vykdančio Šiaulių filialo direktoriaus funkcijas, 2018 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 2V-32;

14. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos Analitinės antikorupcinės žvalgybos valdybos 2023-02-27 raštu Nr. 4-01-1520 pateikta informacija;

15. VĮ „Regitra“ atsakymai į 2022-12-21 raštą reg. Nr. 4-01-10302;

16. Kita VĮ „Regitra“ el. paštu tomas.motieka@stt.lt pateikta informacija;

17. VĮ „Regitra“ interneto svetainėje skelbiama, VĮ „Regitra“ vykdomų vairuotojų egzaminavimo procedūrų stebėsenos metu tiesiogiai gauta ir kita viešai pasiekiama informacija.